

João Nymerohpyry sero Jezu Nenepotyã poko

Sero pape tymerose João a. Jezu nymenekahpyryme kynexine ynororo typoetory tō amorepaneme. Tāhpōme toehse tahtao tynmerohpyry sero taropose eya Jezu enetupuhnanō neneryme 7me pata tō po.

Ritonōpo osenetupuhtoh turumekapitose eya xine. Naeroro toto zurūko mana tyrypyrykō poko pyra toto ehtohme.

Etuarimāko toh kynexine pitiko rokē pyra. Naeroro toto akorehmary se kynexine tākye toto ehtohme. Sero nono enatyry poko toto tamorepase eya, Ritonōpo nyriporo poko kehko. “Sero nono enahkapōko Ritonōpo mana imepỹ nono ritohme ropa imyakāme. Tyorō rīko mana, kurano, jūme ehtohme,” āko mana.

1 ¹Moro João nymerohpyry, Jezu Kyrixtu nenepotyã poko. Ritonōpo nekarotyã morohne typoetory tō amorepatohme, imeĩpo ehtoh poko, zuaro toto ehtohme. Mame Kyrixtu a morohne poko typoetory tō João a, tutuarōtanohpose tynenyokyhpyry a. ²Mame João a tynenehpyry tokarose emero porehme. Morohne tymerose sero poko, Ritonōpo nekarohpyry, Jezu Kyrixtu namorepatopōpyry, enara. ³Tākye exīko matose sero pape sekeremaneme awahtao xine. Tākye roropa exīko matose sē omi etaneme awahtao xine, otato roropa awahtao xine. Ritonōpo poe sero tymerose. Okynahkopyra serohne exīko mana emero. Ekurehpyra mana.

“Kure pāna matou?” katopōpyry Jezu poetory tomo a

⁴Nymerohpyry moro onenerykōme, Jezu poetory tōme matose, 7me patapōkōme matose Azia rānao. Ywy ase João.

Oturūko ase Ritonōpo a opoko xine. Ritonōpome exikehpyra mana. Moinoro mana. Jūmāme roropa mana. Ynara āko ase eya opoko xine, “Kure rokē opoetory tō tyriko Papa. Torētyke pyra tyriko toto,” āko ase eya. Ritonōpo zuzenu a kure oriporykō se ase roropa, Ritonōpo apō ēpataka exikety a, torētyke pyra oehtohkōme. ⁵Jezu Kyrixtu a roropa kure oriporykō se ase. Kutuarōtanohnekōme mana, zae aomiry exiryke. Aēsemamyhpyry ropa ynororo osemazuhme toorihxīpo. Imeĩpo kuēsēmākapotorỹko ropa mana tōsemātopōpyry ropa saaro. Tuisa tō esēme mā ynororo.

Kypyno xine roropa mana. Toorikyryke tymyhpokase ropa sã sytatose eya, kyyrypyrykõ poko pyra kuehtohkõme, ⁶Ritonõpo maro oturuketõme kuehtohkõme Jũ maro oturuketõme, ipoetoryme roropa kuehtohkõme. “Kure Jezu Kyrixtu mana tuisamehxo. Jamihmehxo roropa mana jũme,” sykatone ipoko, enara.

⁷Enetoko ke! Oehnõko ropa mana akuruhtoko. Emero mã mokyro enẽko, tuohpõkõ roropa. Mame sero nonopõkõ emero epanaikãko mã toto. Xitãko mã toto mokyro eneryke tyya xine. Morara ahtao ro, osehko ropa Jezu, enara.

⁸“Ywy ase Ame, Zme roropa. Apitorymãme, etyhpymãme, enara,” ãko Kuesẽkõ Ritonõpo mana. Emero tyriry waro exikety ynororo. “Ywy ase seromaroro. Pake exiase. Jũme exikehpyra ase roropa,” ãko mana.

Kyrixtu enetopõpyry

⁹Ywy ase João, oruikomo. Jezu maro etuarimãko ase. Oetuarimarykõ sã ase etuarimãko roropa. Ipoetoryme sytatose, eanahtõko roropa sytatose. Ahmõta pona tonehse ywy ahno a Patimo pona, Ritonõpo omiry ekaroryke ya imehnõ netaryme. Zae ehtoh Jezu namorepahpyry roropa ekaroryke ya tonehse ywy xiaro, ãpuruhpory taka samo. ¹⁰Mame nomĩkoae Ritonõpo poko exiase. Mame Zuzenu tooehse ya. Tuaro pyra jahtao omi totase ya, ýkae opore exikety, rue etone samo. ¹¹Ynara nase, —Pape imeroko onenery tõ poko. Mame onymerohpyry aropoko ypoetory tomo a oximõmãkomo a 7me pata tõ poro, toto neneryme, Epezu pona, Eximina pona, Perekamu pona, Tiatira pona, Sarati pona, Pirateupia pona, Raotisea pona, enara.

¹²Mame ýkakoxi toeramase jahtao juruhpõ enese nãparina to rokẽ enease, setime. Apõpo nexiase kehko. ¹³Moro rãnao orutua nexiase tupoke. Xikihme nexiase. Zupõ mosa nexiase. Ipupuru pona toehse. Ipupuru zomye zamareary panõ nexiase, uuru risemy. ¹⁴Zũsety karimutume nexiase, mauru samo, akurũ sã roropa karimutume. Enuru zemĩme sã nexiase apoto samo. ¹⁵Ipupuru zemĩme sã roropa nexiase metau iahkahpyry samo. Metau ikorokahpyry sã seneneme nexiase. Aomiry sõkane konõto sã nexiase. ¹⁶Mame emahpo xirikuato nexiase setime, apotunuru wino. Ítao ratoimo nexiase, osetato taere exikety. Êmyty xixi sã nexiase saereme, tãxiahtao exikety samo.

¹⁷Mokyro tonese ya ahtao, nono pona epukase imyhtokoxi, ahno ekepyry samo. Mame tapose ywy eya tomary ke apotunuru wino. Ynara nase ya, —Oserehpyra exiko. Ywy ase Osemazuhme aexihpyry, Etyhpyryme aexihpyry, enara. ¹⁸Orihpỹme exikety ase. Jorikyase repe. Ýrome eneko ke, orihpỹme ase jũme. Orihtoh esẽme ase, aorihtyã esẽme roropa. ¹⁹Naeroro pape imeroko onenery tõ poko, seromaroro ehtoh poko te, imeĩpo ehtoh poko, enara. ²⁰Zuaro pyra mase repe. Otuarõtanohpõko ase sã xirikuato poko jemahpo setimãkomo, mõ nãparina apõ poko roropa uuru risemy, setimãkomo. Toto ewomananõme mã toto. Nãparina apo moro setimãkõ ypoetory tõ enetupuhtoh moro.

Jezu nymeropohpyry Epezupōkō neneryme

2 ¹—Naeroro Pape imeroko ynenyokhyppyry neneryme, Epezupōkō amorepane neneryme. Ynara imeroko,
 “Ynara kary se xirikuato apoine, setimākō apoine, tomary ke tapotunuru wino. Nāparina apō rānakuroko ytoytōko roropa ynororo. ²Onyrihpyrykō waro ase, ŷme oerohtopōpyrykō roropa. Penekehpyra oehtopōpyrykō waro roropa ase. Iirypyrymākō rypyry se pyra oexirykō waro roropa ase. Ynara kananō mā, ‘Ywy roropa Ritonōpo nymenekahpyry ase imehnō amorepaneme,’ kananō zae ehtoh tukuhse oya xine. Ajohpe toto ehtoh waro toehse matose Ritonōpo nymenekatyāme pyra toto exiryke. ³Penekehpyra matose. Metuarimatose ypoetoryme oexirykōke, porempāpyra roropa matose. ⁴Yrome toiro ohxirorykō se ase, ypyno hkopyra matose osemazuhme ypyno oehtopōpyrykō sã pyra matose toehse. ⁵Wenikehpyra ehtoko ypyno oehtopōpyrykō poko. Oorypyrykō irumekatoko ropa, osemazuhme ypoko oehtopōpyrykō sã oehtohkōme ropa. Oorypyrykō onurumekara ro awahtao xine, oehnōko ropa ase oya xine, okyryrykō syryhmase tosaē, nāparina apony. ⁶Yrome toiro oehtohkō poko ose xine ro ase, Nikorai poetory tō se pyra matose ipunaka, ysamo.
⁷Typanare awahtao xine, Zuzenu nekarohpyry ypoetory to netaryme, moro etatoko. Otato ehtoko.

Poremāpyra awahtao xine orihpŷme oritorŷko ase. Ritonōpo esao epery zoko nae. Moro epery enahnanō mā orihpŷme exīko. Moro epery ekarōko ase oya xine, enara.”

Jezu nymeropohpyry Eximinapōkō neneryme

8—Imepŷ pape imeroko ynenyokhyppyry neneryme, Eximinapōkō amorepane neneryme. Ynara kaxiko eya,
 “Ywy ase osemazuhme aexihpyry, etyhyppyryme aexihpyry, enara. Aorikhyppyryme ro ase. Tōsemāse ropa ase. Ynara kary se ase oya xine, ⁹oetuarimarykō waro ase. Tymōkomoke pyra oexirykō waro ase. Yrome tymōkomoke nymyry matose. Okerekeremarykō waro ase juteuimo tomo a. ‘Juteume ase,’ āko toh mā repe. Yrome juteukara mokaro. Joroko tamuru poetoryme rokē toh mana. ¹⁰Oserehpyra ehtoko oetuarimarykō poko. Imeīpo etuarimāko matose otarāme. Etatoko ke, āpuruhpyry taka oēmapotorŷko joroko tamuru mana okuhtohkōme. Etuarimāko matose 10 tiame rokene. Poremāpyra ehtoko jenetuputyry poko oya xine, oorihthkō ponāmero. Mame orihpŷme oritorŷko ase. Tururume ytoketō tururume ytōko orēpyrahxo toehtohkō enepotohme. Orēpyrahxo exikety parimā apoīko mana orēpyra toehtamitume. Moro sã orihpŷme oehtohkō apoīko matose porempāpyra awahtao xine jenetuputyry poko.

¹¹Typanare awahtao xine otato ehtoko. Juzenu nekarohpyry ypoetory tomo a etatoko aomipona oehtohkōme.”

Jezu nymeropohpyry Perekamupōkō neneryme

¹²—Imepỹ pape imeroko ropa ynenyokhyppyry neneryme, ypoetory tō Perekamupōkō amorepane neneryme. Ynara kaxiko eya,

“Tyratoke týtao exikety omiry sero. Osetato taere tyratoke omiry sero.

¹³Oesary waro ase, joroko tamuru apō pũto oesary mana. Zae mase ya. Jenetupuhptopōpyry oya onurumekara mexiase, ypoetory kurā Ātipa totapase ahtao ro. Moroto joroko tamuru esao totapase ynororo. ¹⁴Yrome ohxirory se ase, tuhke pyra. Paraão namorepahpyry omipona exiketō moroto amaro mã toto. Paraão mokyro Paraki amorepahpō iirypyryme Izyraeu tō riry poko. Ahno naxikatyā Ritonōpo myakāme tyripose eya. Mame mokaro ĕpataka tonahsē tyrise eya xine, ‘Kure mase,’ katohme tyya xine ipoko. Moro tonahsē ke Izyraeu tō tautuhmapose eya iirypyryme toto ritohme Ritonōpo a. Nohpo tō poko Izyraeu tō tyripose roropa eya.

¹⁵Morararo imehnō amaro mã toto, Nikorai poetory namorepahpyry omipona exiketomo. ¹⁶Naeroro oorypyrykō irumekatoko. Oorypyrykō onurumekara awahtao xine, okynahkopyra oehnōko ase oya xine atatapoise mokaro maro. Ratoimo ke ýtae tütakety ke toto akohkohnōko ase.

¹⁷Typanare awahtao xine Juzenu nekarory ypoetory tomo a omipona ehtoko.

Tyrypyrykō poremakaponanomo a tonahsē ekarōko ase. Tokare pyra moro ekarōko ase oya xine, pake ynekarohpyry sã kapu ae, Izyraeu tō napyryme. Topu karimutumã ekarōko ase roropa oya xine, tymerose oesetykō esehpasenã ke. Imehnō oesetykō waro pyra mã toto. Esē rokē tosety waro exīko mana.”

Jezu nymeropohpyry Tiatirapōkō neneryme

¹⁸—Imepỹ pape ropa imeroko ynenyokhyppyry neneryme, ypoetory tō Tiatirapōkō amorepane neneryme. Ynara kaxiko eya,

“Ynara āko Ritonōpo mükuru oya xine. Mokyro zemĩme tonure apoto samo, tupuhke roropa metau samo ikorokahpyry as roropa ipupuru. ¹⁹Onyrihpyrykō waro ase. Imehnō pyno oehtohkō waro roropa ase, ýme oehtohkō waro ase imehnō akorehmary poko. Penekehpyra roropa matose. Onyrihpyrykō osemazuhme motye kuhse tyřiko matose seromaroro. ²⁰Yrome toiro ohxirotorýko ase, mokyro nohpo xihpyry anaropopyra matose owinoino xine. Mokyro esety Jezapeu. ‘Ritonōpo poe ase urutōme,’ āko kahpyry ynororo. Ypoetory amorepāko kahpyry mana. Toto enekunohnōko imehnō nohpo to poko toto ehtohme, ahno naxikatyā Ritonōpo myakā napyry poko roropa toto ehtohme. ²¹Iirypyry rumekatoh toraximase ya repe. Yrome imehnō poko toehtoh rumekary se hkopyra

mana. ²²Naeroro otuato taponā mokyro emāko ase. Moroto etuarimāko itamurume mokyro mana ipoko aehtyā maro. Seromaroro mokyro rīko ase mokaro maro tyrypyrykō onurumekara toto ahtao. ²³Ipoenō etapāko roropa ase, ypoetory tō emero zuaro ehtohme, imehnō osetupuhtho waro jehtoh waro toto ehtohme, imehnō penetatoh waro jehtoh waro roropa toto ehtohme. Oepehmatoryko ase emero porehme onyrihpyrykō ehehpyryme.

²⁴Yrome amarokomo imehnō Tiatirapōkō roropa mokyro namorepahpyry xihpyry omipona pyra matose. Joroko tamuru namorepatoh poko atamorepara mexiatose. Ynara āko ase oya xine, tyorō onyrippyra ase oya xine. ²⁵Naeroro anamorepahpyrykō onurumekara ehtoko. Yronymyryme ipoko ehtoko joepyry ropa ponāmero. ²⁶⁻²⁸Orēpyra awahtao xine, jomipona ipunaka awahtao xine sero etyhyry pona, tuisame oritoryko ase tuisame jehtoh sā Papa poe. Ahno esēme oritoryko ase. Kurimene sā jamihme oritoryko ase orino apuhsē sā rokē imehnō ehtohme oya xine jamihme pyra, ōmipona xine toto ehtohme. Mame xirikuato ekarōko ase oya xine, Maparukawa ekarōko.

²⁹Otato awahtao xine Juzenu omipona ehtoko autururuhtao ypoetory tomo a.”

Jezu nymeropohpyry Saratipōkō neneryme

3 ¹—Mame imepỹ pape imeroko ynynyokyhyry neneryme, ypoetory tō Saratipōkō amorepane neneryme. Ynara kaxiko eya,

“Ywy ase Tuzenuke exikety, Ritonōpo zuzenu ke, 7mākō ke. Jemahpo xirikuato nae setime. Etatoko pahne onyriyrykō waro ase, ‘Jezu poenōme mā toto,’ āko imehnō mā opoko xine repe. Yrome toorihse sā matose ya jomipona nymyry pyra oexirykōke. Oturupyra matose ya, jezuhpyra roropa matose. ²Morara oehtohkō popyra ya mana. Ynyrohmanohpotopōpyry poko oya xine erohnōko matose mōpāme rokene. Naeroro ajamihatatoko orēpyrahxo oehtohkōme jūme rokē oorikyrykōino. Ynara enetupuhnōko ase, onyriyrykō poko awahtao xine Ritonōpo omipona nymyry pyra matose. Zae pyra matose Ritonōpo a. ³Naeroro āmorepatopōpyrykō poko wenikehpyra ehtoko. Onetahpyrykō poko roropa wenikehpyra ehtoko. Aomipona ehtoko oorypyrykō irumekatoko ropa. Pakara awahtao xine omatome oehnōko ase oya xine. Mame joepyry ropa waro pyra matose exīko. ⁴Amaro xine nae tuhke pyra, tupoke sā ikurikasenā ke, Saratipōkō roropa. Ymaro ytoytkō mā toto tupoke karimutumā ke, kurāme exiryke. ⁵Oorypyrykō poremākaponeme awahtao xine karimutumā ke oupohtotorỹko Ritonōpo mana. Oesetykō onymikara roropa typapē poe, orihpỹme exiketō esetykō poe. ‘Ypoetoryme moxiāmo,’ āko ase jarao opoko xine, Ritonōpo ēpataka, inenyohyā netaryme roropa.

⁶Otato awahtao xine, Juzenu omipona ehtoko otururuhtao ypoetory tomo a.”

Jezu nymeropohpyry Pirateupiapōkō neneryme

7—Jomiry imeroko ynenyokhyppyry neneryme, ypoetory tō Pirateupiapōkō amorepane neneryme. Ynara kaxiko eya,
 “Ynymeroypyry moro onenerykōme. Ywy ase kurāme. Ajohpe pyra ase ipunaka. Tysorotoke ase, Tawi kyryrỹpyry ke. Osa totapuruhmakase ahtao ya moro anapurupyra imehnō mana. Tapuruse ya ahtao anapuruhmakara imehnō mana. ⁸Onyryrykō waro ase. Ajamitunurukō pitiko rokē repe. Ynamorepatyā omipona matose. Jurumekara matose. Omōtohtotapuruhmakase ya omōtohkōme. Moro anapurupyra imehnō mana. ⁹Etatoko pahne, mokaro, joroko tamuru poetory ajohpe mā toto. ‘Juteume ynanase,’ āko toh mā repe. Yrome juteutōkara mokaro. Mokaro enehpōko ase oēpataka xine. Tosekumurukō pona porohnōko mā toto, ‘Kure mase,’ katohme oya xine. Opyno xine jehtoh enetupuhnōko mā toto emero. ¹⁰Jomihpyry poko, ‘Penekehpyra ehtoko,’ katopōpyry omipona oexirykōke oewomatorỹko ase, seropōkō etuarimatoh toehse ahtao. Zae toto ehtoh kuhtohme seropōkō emero etuarimāko mā toto. ¹¹Okynā pyra oehnōko ropa ase. Tomeseke ehtoko ynekarohpyry poko oya xine, oepehpyrykō onematonanohpyra imehnō ehtohme poremāpyra oehtamitukō onematonanohpyra toto ehtohme. ¹²Poremāpyra awahtao xine oesarykō ekarōko ase oya xine Ritonōpo tapyī tao, jūme Ritonōpo maro oehtohkōme. Opokona xine Ritonōpo esety merōko ase, Ritonōpo esary esety roropa. Jerusarē tyrisenā moro, kapu ae ayhtohpyry Ritonōpo poe. Jesety esehpasenā roropa imerōko ase opokona xine. ¹³Otato awahtao xine Juzenu omipona ehtoko autururuhtao ypoetory tō netaryme.”

Jezu nymeropohpyry Raotiseapōkō neneryme

14—Jomiry imeroko ynenyokhyppyry neneryme, ypoetory tō amorepane neneryme, Raotiseapōkō amorepane neneryme. Ynara kaxiko eya,
 “Jomihpyry moro onenerykōme. Ywy ase Ritonōpo mūkuru. Otuarōtanohnekōme ase, zae exiketyme ase. Ritonōpo nyrytā emero tyrihpōme ase. ¹⁵Onyryhpyrykō waro ase. Ritonōpo poetoryme oekarōko matose repe, yrome ysā pyra matose. Naeroro eukuru iparumā sā matose ya, yzamaro pyra matose. Kuenimā sā awahtao xine, ypoetoryme oekaropyra awahtao xine kurehxo ya exiry repe jomipona pyra oexirykōke. Axitunety sā awahtao xine jomipona nymyry awahtao xine roropa kurehxo oexirykō ya mā repe. ¹⁶Yrome iparume sā rokē oexirykōke yzamaro pyra matose. Naeroro orumekatorỹko ropa ase. ¹⁷Ynara āko matose, ‘Tytineruke ase, tymōkomoke roropa. Emero nae ase,’ āko matose repe. Yrome ya tymōkomoke pyra matose. Etuarimāko matose, tytineruke pyra

roropa, tupoke pyra roropa. Tonure pyra roropa matose. ¹⁸Naeroro etatoko pahne, josenetupuhtoh poko openetatoko. Zae jehtoh poko openetatoko roropa. Ynara exiryke josenetupuhtoh uuru kurā sā mana. Zae jehtoh roropa uuru sā mana kurano. Morara awahtao xine tymōkomokā sā exīko matose kure ōsenetupuhtohkō toehse exiryke, zae oexirykōke roropa. Tupoke karimutumā ke sā exīko roropa matose ihximyra josenetupuhtoh apoiryhtao oya xine, zae jehtoh apoiryhtao roropa oya xine. Enuru epinopyhpyry sā exīko roropa matose, tonurākara sā pyra josenetupuhtoh apoiryhtao oya xine, zae jehtoh apoiryhtao roropa oya xine. Naeroro josenetupuhtoh poko openetatoko, zae jehtoh poko openetatoko roropa. ¹⁹Imehnō pyno jahtao, toto zurūko ase. Zae pyra toto ahtao toto tuarimapōko roropa ase kure toto ehtohme. Naeroro yronymyryme oorypyrykō irumekatoko. ²⁰Etatoko pahne, tahtah āko ase jemary ke jomomyry se jexiryke okurohtaka xine. Jomiry etaryhtao oya xine, etapuruhmakaryhtao roropa oya xine omōnōko ase okurohtaka xine. Amaro xine otuhnōko ase. Ymaro roropa otuhnōko matose. ²¹Oorypyrykō poremākaponeme awahtao xine tuisame oritorýko ase, japō pona oporohkapōko ase. Morararo joroko tamuru typoremākapose ya exiryke tuisame toehse ywy Papa maro. Imaro porohnōko ase apō pona. ²²Otato awahtao xine Juzenu omipona ehtoko oururukohtao ypoetory tō netaryme, enara.”

**Ritonōpo enery
poko kapu ao**

4 ¹Morarama ywy Joāo osenuhmane ropa kakoxi. Mame omōtohan panō enease totapuruhmakase, kapu aka omōtohme. Mame omi totase ropa ya, rue panō ynetahpyry osemazuhme ro. Ynara tykase,

(Apo 3.20)

—Osehko xiaro kakoxi. Imeĩpo ehtoh enepõko ase oya, tykase.

²Mame Ritonõpo zuzenu japoiasse. Mame osenuhmase ropa. Kapu ao tuisa apõ moroto nexiase. Moro po imepỹ nexiase typorohse. ³Ėmyty zemĩme sã nexiase topu zemĩmã samo jasape samo, satoniũ maro. Tuisa apõ zomye okohkuri nexiase sewemã samo ezemerauta samo. ⁴Moro tuisa apõ zomye imehnõ apõ nexiase 24mãkomo, parihmã sã nexiase tuisa apõ zomye. Moro po Ritonõpo poetory tõi tamuximãkõ typorohse nexiase, 24me. Upo karimutumã tamuruse toto a. Typarimãke roropa toh nexiase uuru risẽke zupuhpyrykõ rehpo. ⁵Mame tuisa apõ wino neneneh ãko nexiase, panaikato, konomeru konõto roropa, enara. Aritu panõkõ setimãkõ zahnõko nexiase tuisa apõ ėpataka. Ritonõpo zuzenu setime exiketõ enetupuhtoh nexiase. ⁶Moroto tuisa apõ etonie ikuhpo konõto panõ nexiase, kutei akusasamã panono. Akusasame kuhse nexiase.

Tuisa apõ myhto isene exiketõ nexiase asakoropane. Tonure tuhke toh nexiase, ėmytykõ poko, ĩparykõ poko, enara. ⁷Toiro isene exikety kaikuxi tamuru panõ nexiase, rião panono. Zakorõ pui orutua panõ nexiase. Imepỹ ahno ėmyty panõ nexiase. Imepỹ pianoimo panõ nexiase pohpoh ãko. ⁸6me taporihke toh nexiase. Tonure tuhke toh nexiase aporirykõ poko, zopino, epoe, enara. Eremiakehpyra toh nexiase saereme, koko, enara. Ynara nase toto,

“Kurano, kurano, kurano, Kuesẽkõ Ritonõpo,

Imehxo exiketyme mana.

Pake exikety ynororo.

Seromaroro nae ro mana.

Myarotokoro ynororo jũmanatome,”

nase toto.

⁹Mame mokaro isene exiketõ eremiaryhtao Ritonõpo imehxo ehtoh poko, tuisamehxo aexiry poko, kure aexiry poko, jũmãme aexiry poko ¹⁰mokaro roropa tamuxime exiketõ 24mãkõ nono pona typorohse toto Ritonõpo ėpataka. Tapõ po typorohse exikety netaryme, “Kure mase. Jũme orihpỹme mase,” tykase toto eya. Mame typarimãkõ emãko toh nexiase tuisa konõto apõ myhtokoxi. Ynara ãko toh nexiase,

¹¹ “Yna esẽ mase Ritonõpo.

Emero rihpõme mase.

Ritonõpo imehxo mase, ãko ynanase oya emero porehme.

Yna tuisary kurã mase.

Yna esẽme roropa mase imehxo.

Senohne emero tyrise oya okyryryme.

Tyriry se oexiryke emero toehse mana.

Isene exiketõ roropa toehse,”

ãko toto.

Pape moro, amemyhpyry

5 ¹Mame pape enease amemyhpyry tuisa apõ po iporotyhpyry emahpo, apotunuru wino. Moro pape tymerose ipoko zao, jarao emero porehme. Tapuhse roropa moro pape nexiase ⁷me apuhtoh ke. ²Mame Ritonõpo nenyokyhpyry enease, jamihme exikety. Oporo roropa aomiry nexiase. Ynara nase, —Onoky nae imexho exikety, kure nymyry exikety, sã pape etapuruhmakary waro exikety isekerematohme? tykase.

³Yrome aypyry nexiase. Pape etapuruhmakary waro exikety pyra nexiase kapu ao, sero nono po roropa, aorihtyã zuzenu esao roropa pape enetohme etapuruhmakary waro exikety pyra ipunaka. ⁴Naeroro tyxitase ywy itamurume kurãkõ pyra exiryke. Pape etapuruhmakary waro exikety pyra, pape enetohme. ⁵Mame juruase tamuxime exikety toiro. Ynara nase, —Xitara exiko. Eneko ke! Mokyro orẽpyra exikety rião sã exikety, Juta paryme ynororo tuisa Tawi paryme roropa. Imehnõ typoremãkapose eya. Pape apuru tõ ⁷mãkõ etapuruhmakary waro mã ynororo, nase ya.

⁶Mame kaneru mükuru sã enease, xikihme, tuisa apõ po, irãnao. Zomye isene exiketõ asakoropane exiketõ nexiase tamuximehxo exiketõ maro. Mokyro kaneru mükuru sã etapahpyryme sã enease. Tyretyke nexiase setime, tonure setime roropa. Ritonõpo zuzenu enetupuhtoh mokaro nexiase. Ritonõpo zuzenu emero pata tõ punero. ⁷Mame pape apoise kaneru mükuru nytoase tapõ pó iporotyhpyry emary poe. ⁸Moro pape apoiry eneryke tyya xine mokaro asakoropane isene exiketõ typorohse mã toto nono pona, kaneru mükuru êpataka, tamuximãkõ maro. Osekuroko toare exikety rue nae toh nexiase. Kasana panõ roropa nae toh nexiase, uuru risemy. Pehme kasana tõ nexiase ixtaratu ke. Tymaro typoetory otururu ixtaratu pory sã mana. ⁹Mame tyrisenã eremiatoh tukupse toto a. Ynara nase toto,

“Kurãme oexiryke moro pape apoiry waro mase.

Etapuruhmakary waro roropa mase toxixihmase oexiryke.

Oorihtopõpyryke yna mepekatyase Ritonõpo poetoryme yna ehtohme.

Emero ituakyry maro mepekahne emero omiry poe,
emero ahno maro, emero pata tamuru poe.

¹⁰Opoetoryme yna tyrise oya, Ritonõpo maro oturuketõme yna ehtohme.

Tuisame yna riõo roropa mase imehnõ esẽme yna ehtohme
imeĩpo sero nono po,”

nase toto.

¹¹Mame enease ropa, Ritonõpo nenyoyhtyã omiry etase roropa. Tuhke toh nexiase sã miu motye, mirião motye roropa. Xikihme toh nexiase, tuisa apõ zomye, mokaro asakoropane isene exiketõ zomye, tamuximãkõ zomye roropa. ¹²Toremiasse toto oximõme. Ynara nase toto,

“Kaneru mükuru etapahpyry kure mana.

Tuisamehxo mana, tymõkomoke roropa.

Zuaro mana. Jamihme kuhse roropa mana.

Kure rokẽ oriry se ynanase porehme.

Ritonõpo imehxo mase. Kure mase,”

nase toto.

¹³Morame kapuaõkõ omiry etase emero porehme, nonopõkõ omiry maro, aorihtyã ekepyry omiry maro, tuna konõto kuaõkõ omiry maro. Emero Ritonõpo nyrytyã omiry etase. Eremiãko toh nexiase. Ynara nase toto tapõ po iporotyhyry a, kaneru mükuru a roropa.

“Kure mase, tuisamehxo.

Ritonõpo imehxo mase, orẽpyrahxo mase.

Jũme orihpỹme mase,”

nase toto.

¹⁴—Aõ, tykase mokaro asakoropane isene exiketomo.

Mame tamuxime exiketõ roropa 24mãkõ typorohse toto tõmytykõ pó nono pokoxi, “Kure mase Ritonõpo,” katohme.

Pape apuhtopõpyry 1mano

6 ¹Morame kaneru mükuru enease. Pape apuhtopõpyry etapuruhmakase ynororo, apitorymano. Mame isene exikety omiry etase toiro, asakoropane aehtoh omiry. Konomeru sã aomiry nexiase. Ynara nase ya, —Osehko xiaro, nase.

²Mame osenuhmase. Moroto kawaru enease karimutumano. Epo ytokety typyreke nexiase. Eya parimã tokarose roropa uuru risemy orẽpyrahxo exikety aexiryke. Mame toytose ynororo kawaru po, imehnõ poremãkapose.

Pape apuhtopõpyry 2mano

³Morame pape apuhtopõpyry akorõ etapuruhmakase kaneru mükuru. Mame isene exikety akorõ ynara nase ya, —Osehko xiaro, nase ya.

⁴Imepỹ kawaru nutõtase, kamiraramano. Mame mokyro kawaru pó ytokety tyjamihtanohpose, oxiehno seropõkõ ritohme, atatapoitohme, osenahkatohme, enara. Mame tapema konõto tokarose eya.

Pape apuhtopõpyry 3mano

⁵Morame pape apuhtopõpyry akorõ ropa etapuruhmakane oseruaono kaneru mükuru. Mame imepỹ tõturuse ropa oturupynỹpo mokaoro asakoropane exiketomo. Ynara nase ya,

—Osehko xiaro osenuhmase, nase ya. Mame enease. Moroto kawaru nexiase, xinukutumano. Mokyro po ytokety omoxinety kuhtoh nae nexiase tomahpo. ⁶Mame omi etase ropa. Mokaoro asakoropane isene exiketõ wino moro omi totase ya. Ynara nase,

—Tiriiku toiro kirume ahtao, epehpyry toiro ěmepýry erohtamitume mana. Oxinase epehpyry oseruao riturume ahtao, toiro ěmepýry erohtamitume mana. Yrome oriu epehpyry onytyrõmara mana, uwa eukuru epehpyry roropa onytyrõmara mana.

Pape apuhtopõpyry 4mano

⁷Moraramē pape apuhtopõpyry asakoropane exikety etapuruhmakane kaneru mūkuru. Mame isene exiketõ asakoropane exiketõ omiry etane etyhpyrymä omiry,

—Osehko xiaro, kynako ynororo ya.

⁸Mame osenuhmane. Moroto kawaru kynexine, kapaumano. Mokyro po ytokety nexiase esety Orihtopo. Mokyro tokahmase imepyny a, esety Aorihťyā esary. Mame taropose toto seropõkõ etapatohme emero pyra. Asakoropane ahtao toiro totapasẽme toehse eya xine, tātatapoiirykõ ke te, tomirykõ ke te, tyrohsẽ ke te, esekatohtonõ ke, enara.

Pape apuhtopõpyry 5mano

⁹Moraramē pape apuhtopõpyry omame exikety totapuruhmakase kaneru mūkuru a. Mame osenuhmase moroto okyno zahkatoh zopikoxi. Ritonõpo poetory ekepyā zuzenu enease. Ritonõpo omiry poko imehnõ amoreparyke tyya xine totapase toto, yronymyryme Ritonõpo omipona toexirykõke roropa imehnõ tuarõtanoHPory poko tyya xine. ¹⁰Opoře ynara nase toto,

—Yna esẽme mase. Orẽpyrahxo exikety me mase. Kure mase ipunaka. Zae roropa mase. Otāto ise ro nonopõkõ apiakatohme oya nae toto wānohtohme, yna m̃ypotohme oya? nase toto.

¹¹Mokaro zupõme karimutumā tokarose eya xine. Ynara tykase tozuhse toto, —Apoaporo, eraximatoko aporo ākorõkõ oehtāne. Asā xine imehnõ Jezu poetory tō etapāko roropa mā toto asā xine ro, tykase.

Pape apuhtopõpyry 6mano

¹²Mame pape apuhtopõpyry 6mā totapuruhmakase kaneru mūkuru a. Nono kywyhkywyh tykase itamurume. Xixi tyarumāse roropa, kamisa xinukutumā samo topuxiximā samo. Nuno kamiraramē toehse, munu samo. ¹³Xirikuato tō tohpahse kapu ae nono pona, itu epery ohpapyry samo jamihme tyryrykane ahtao. ¹⁴Mame osenepýra toehse kapu, pape amemyry samo. Ypy tō tysyryhmase esae xine, ahmõta tō roropa esae xine tysyryhmase. ¹⁵Mame seropõkõ tuisary tō toepase toto otonẽtohme, pata tō esẽ tō roropa, soutatu tō esā roropa, tymõkomoke exiketomo, orẽpyra exiketomo, emero porehme toepase toto, tosẽke exiketomo, tosẽke pyra exiketõ roropa. Tõtonẽtohkõme toepase toto eutary aka, topu zopikoxi roropa ypy tō po.

¹⁶Kui tykase toto. Tykohtase toto ypy tō netaryme topu tō netaryme roropa, —Epukako yna pona yna zonẽtohme, yna onenepýra Ritonõpo ehtohme, tapõ pona iporotyHPyry yna onenepýra aehtohme, yna zehno pyra

kaneru mükuru ehtohme roropa. ¹⁷Yna zehno toto ehtoh toehse exiryke poremãnoko rokẽ ynanase, ãko toh kynexine.

144.000 me Izyraeu tã poko

7 ¹Morarame Ritonõpo nenyohyã enease, asakoropane. Sero nono etyhyry po toh nexiase xikihme, asakoropane etyhyry po. Tyryrykane asakoropane tapoise eya xine, tyryry kara ehtohme nono poro, tuna poro, itu poro, enara. ²Morarame Ritonõpo nenyokhyry imepỹ enease. Xixi tũtatoth wino oehkety. Ritonõpo kyryry ke tomahpõ ke nexiase, Ritonõpo esety merotopo. Opo tykohtase mokyro takorõ tã netaryme, asakoropane exiketõ netaryme. Nono ryhmananõ mokaro Ritonõpo poe, tuna konõto ryhmananõ roropa. ³Ynara nase ynororo mokaro netaryme, —Nono onyryhmara ehtoko aporo, tuna konõto roropa. Kuesẽkõ Ritonõpo esety nyanymeroxi aporo ipoetory tã pery pokona sã ke imerototh ke, nase ynororo.

⁴Mame mokaro tuhke exiry tokarose ya, Ritonõpo esety ke ẽmyty poko inymerotyã tuhke exiry 144.000 me toh nexiase. ⁵12.000me toh nexiase Juta pakõme, Ritonõpo esety ke imerotyamo. 12.000 me roropa Rupẽ pakõme. 12.000 me Kati pakõme. ⁶12.000 me Azee pakõme, 12.000 me Napatari pakõme. 12.000 me Manase pakõme. ⁷12.000 me Ximeão pakõme, 12.000 me Rewi pakõme. 12.000 me Isakara pakõme. ⁸12.000 me Zepurõ pakõme, 12.000 me Joze pakõme. 12.000 me Pẽxamĩ pakõme, enara.

Tuhkãkõ poko roropa

⁹Morarame osenuhmase ropa. Moroto tuhkãkõ nexiase. Ikuhpỹme toh nexiase. Emero pata tamuru poe aehtyã nexiase, emero ituakyry tã maro, emero ahno maro, emero omi ae oturuketõ maro toh nexiase. Xikihme toh nexiase. Tuisa apõ ẽpataka, kaneru mükuru ẽpataka roropa. Tupoke karimutumã ke toh nexiase toto emahpo marariary panõ nexiase. ¹⁰Opo tõturuse toto. Ynara tykase,

—Ritonõpo a typynanohse sytatose, tapõpo iporotyhyry a. Kaneru mükuru a roropa tukurãkase sytatose, tykase toto.

¹¹Ritonõpo apõ zomye inenyohyã nexiase, tamuxime exiketõ maro, isene exiketõ asakoropane exiketõ maro. Mame typorohse toto Ritonõpo apõ ẽpataka ẽmytykõ nono pokoxi. “Kure mase,” katohme Ritonõpo a. ¹²Ynara nase toto,

—Aõ! Kure kuhse mase, Ritonõpo imehxo. Zuarohxo mase. Zae rokẽ mase. Emero motye tuisamehxo mase. Orẽpyra mase. Jamihme roropa mase Ritonõpo. Yna esẽme mase jũme, enara.

¹³Mame ynara nase tamuxime exikety toiro ya, —Onokãkõ mokaro, tupoke karimutumã ke? Otokoino toehse roropa toh nae? nase ya.

¹⁴—Kũ, omorohko, zuaro mase, tykase ywy eya.

Mame ynara tykase ynororo ya,

—Moxiã poremãpyra exiketomo. Toanahtose toto a etuarimatoh konôto toehse ahtao. Kaneru mûkuru etapary sã toorihse Ritonôpo mûkuru. Moro enetuputyryke moxiamo a tukurikase toto Ritonôpo a upo kurikary sã kyya xine. ¹⁵Morara exiryke Ritonôpo apõ êpataka mã toto. Aomipona roropa toh mana imaro oturutoh tao, saereme, koko, enara. Mame toto ewomãko mana, toto onurumekara roropa mana tapôpo iporotyhyry. ¹⁶Emitapãpyra roropa mã toto jûme. Tuna se zehnara roropa mã toto. Toto onyakhkara roropa xixi mana. Imepÿ axitunety roropa toto onyakhkara mana ¹⁷mokyro kaneru mûkuru toto esême exiryke. Tumy apõ pó ynororo. Toky tõi pyno kaneru esê exiry sã typoetory pynanoohnôko mana. Toto arôko sã mokyro mana tuna kurã kuaka, soesoekane kuaka roropa. Mame ixitykõ korokãko ropa Ritonôpo mana, xitara ropa toto ehtohme jûme, tykase.

Pape apuhtopôpyry 7 mano

8 ¹Mame pape apuhtopôpyry totapuruhmakase kaneru mûkuru a etyhyrymano, 7 mano. Moraramame mynyhme rokê toehse emero kapu ao okynã pitiko, meia orame rokene. ²Mame Ritonôpo nenyohityã enease 7mãkomo. Kokoro rokê Ritonôpo êpataka toh mana xikihme. Eya xine rue tokarose etotohme.

³Mame imepÿ Ritonôpo nenyokyhyry ixtaratuimo ã nae nexiase uuru risemy, typoxine zahsê eny. Ahno nekarory zahkatoh pona toytose ynororo. Mame ixtaratuimo tokarose eya itamurume zoximatohme Ritonôpo poetory oturutopôpyry maro jahkatohme jahkatoh po tynekaroryme Ritonôpo a.

⁴Moro ixtaratuimo erexitory tõnuhse Ritonôpo poetory to oturutopôpyry maro, jahkatoh poe, Ritonôpo nenyokyhyry emahpoe. ⁵Mame ixtaratu êtypyry typehkase mokyro a apoto ke jahkatoh wino. Nono pona tomase eya. Konomeru nexiase panaikato, nenenehkane maro. Nono kywyhkywyh tykase roropa.

Rue 1mano

⁶Mame Ritonôpo nenyohityã 7mãkõ turuêkõ anymyase toto etotohme. ⁷Toiro totose osemazupu a. Mame konopo sã kuenimã tooehse tytopure apoto maro, munu maro. Itamurume tooehse sero nono pona. Mame nono tyahse zokonaka (oseruao ahtao toiro tyahse). Wewe tõekehko tyahse roropa tuhke onahpoty maro (oseruao wewe ahtao toiro tyahse).

Rue 2 mano

⁸Moraramame Ritonôpo nenyokyhyry akorony a turuê totose. Mame ypy konôto zatyry enease. Moro ypy tomase tuna konôto kuaka. Tuna konôto zokonaka munu sã tanyhtase. ⁹Tuna konôto kuaõkõ zokonaka toorihse (oseruao ahtao toiro toorihse). Wapu tõi roropa zokonaka tonahkase (oseruao wapu ahtao toiro tonahse).

Rue 3 mano

¹⁰Mame Ritonôpo nenyokyhpyry imepyny a ropa totose rue. Mame xirikuato konôto toepukase jatryhtao ro aritu samo, kaino kapu ae tuna tō kuaka, zupuhpyry tō kuaka roropa. ¹¹Moro xirikuato esety Itunety nexiase. Morarame tuna zokonaka itū toehse. Ahno tuhke toorihse tuna enyryke tyya xine, popyra toehse tuna exiryke.

Rue 4 mano

¹²Mame Ritonôpo nenyokyhpyry imepyny a ropa turuē totose. Mame xixi zokonaka totapase, nuno zokonaka roropa, xirikuato to roropa zokonaka tonahkase (oseruao ahtao toiro tonahkase). Saereme hkopyra toehse toto. Tōmehse ahtao saereme hkopyra toehse, koko morararo xinukutumehxo toehse.

¹³Morarame pianoimo enease kae, kapu ae aytoryhtao. Ynara nase ynororo, —Myhene! myhene! Itamurumehxo seropōkō mā etuarimāko, mokaro a rue etoryhtao. Oseruao Ritonôpo nenyohityā naero turuēkō etotohme.

Rue 5 mano

9 ¹Mame Ritonôpo nenyokyhpyry imepyny a turuē totose. Mame xirikuato aepukahpyry enease kapu ae nono pona. Mame eya soroto tokarose, joroko tō eutary konôto apuru etapuruhmakatopo. ²Mame eya joroko tō eutary totapuruhmakase, eutary konôto. Orexitō tutūtase itamurume apoto konôto erexitōry samo. Mame xixi tyarumāse. Kapu roropa xinukutume toehse joroko tō eutary erexitōry pokoino. ³Mame itupary panō tutūtase orexitō maro nono pona. Orēpyra purutōme tyrise toto mynoto samo. ⁴Otyro tōkehko onyryhmara tyripose toto, onahpoty, wewe tōkehko, ahno tō ryhmatohme toh nexiase. Ritonôpo esety pyra iperykō poko ahtao, mokaro ryhmāko toto itupary panōkō nexiase. ⁵Ahno anaorihmapopyra toh nexiase, toto poko rokene, 5me nuno aropōko mokaro mana ahno tuarimapory poko. Tupuruse ahtao eya xine moro jetū exiry mynoto nupuruhpyry samo. ⁶5me nuno aropōko toto. Morara ahtao toorikyrykō se ahno exiko repe. Yrome orihpyra mā toto.

⁷Mokaro itupary panō kawaru sā nexiase, typyreke exikety samo, imehnō maro tātatapoiry waro exiketō samo. Typarimāke roropa toh nexiase, uuru panō ke zupuhpyrykō poko. Ēmytykō ahno ēmyty sā nexiase roropa. ⁸Zūsetykō nohpo zūsety sā nexiase. Jerykō kaikuxi tamuru zery sā nexiase. ⁹Ipuropurukō tapuruse sā nexiase kurimene risē panō ke. Panaikato tyrise eya xine roropa taporirykō ke, konopo konôto panaikato sā nexiase, ituhtao konopo oepyyry samo. ¹⁰Tarokyrykō poko tunupurutatohke nexiase roropa mynoto panono. Tarokyry ke imehnō ryhmāko mā toto. 5me nuno aropōko roropa toh mana. ¹¹Tosēke roropa toh mana, Ritonôpo nenyokyhpyry mokyro, joroko tō eutary erase. Mokyro esety epereu omiryae Apatōme mana. Kyreku omiryae Aporiāome mana, (ryhmatō kary).

¹²Toiro tōtyhkase ryhmatō konôto. Taroino asakoro nae ro mana.

Rue 6 mano

¹³Mame Ritonôpo nenyokyhpyry imepyny a turuê totose. Mame omi etase ixtaratuimo zahkatoh poe, etyhpyry asakoropane exikety poe, uuru risê poe, Ritonôpo êpataka. ¹⁴Ynara tykase ynororo turuê etohpono a, Ritonôpo nenyokyhpyry a,

—Ritonôpo nenyohityã tymyhse mã toto Eupyrati tunary kuao. Imyhpokata ropa toto, tykase.

¹⁵Mame tymyhpokase ropa toto. Eraximâko rokê toh nexiase, sero ora eraximâko, sero êmepyrory roropa, sero nuno, sero jeimamyry, enara. Eraximâko toh kynexine seropôkô etapatohme tyya xine, emero pyra. (Oseruao ahtao toiro totapasême kynexine.) ¹⁶Morarama kawaru po ytoketô ikuhpyme sã kynexine.

—200 miriãome nae toh mana, tykase ya. ¹⁷Mame mokaro enease samo kawaru tomo, epo ytoketomo, enara. Toto puropuru apuru tahpire nexiase apoto samo. Ezuezume roropa nexiase kuzari arokyry samo, seweme roropa arikie zupuhpyry samo. Kawaru zupuhpyry kaikuxi tamuru zupuhpyry sã nexiase rião zupuhpyry samo. Ìtae xine apoto tutûtase, orexîto maro, aixi zatyry sã roropa tutûtase, ouna xikyoto. ¹⁸Morara exiryke ahno toorihse tuhke. Oseruao ahtao toiro toorihse, orihmatôme moro apoto exiryke, orexîto maro, aixi zatyry panô maro kawaru tō mytae inutûtanohpohpyrykomo. ¹⁹Mokaro kawaru tō jamitunuru toto mytao mana, toto arokyry ao roropa. Okoi sã toto arokyry mana osekato. Tarokyrykô ke ahno ryhmâko mã toto.

²⁰Morarama ahno akoĩpyry, orihpyra exiketô tynyrihpyrykô onurumekara toh nexiase. Joroko tō omipona exikehpyra toh nexiase. Tynyrihpyrykô Ritonôpo myakâme roropa tyrise eya xine, uuru risemy, parata risê roropa, metau risemy, topu risemy, wewe risemy, enara. Yrome osenuhmara mã toto, otato pyra roropa. Xikihme toytory waro pyra roropa mã toto. ²¹Yrome mokaro tyrypyrykô onurumekara toh nexiase, imehnô etapary poko, joroko tō poko, imehnô nohpo tō poko, imehnô môkomory ematonanopyry poko, enara.

Ritonôpo nenyokyhpyry typapeke aexihpyry

10 ¹Morarama imepỹ enease Ritonôpo nenyokyhpyry, jamihme exikety. Ayhtory enease kapu ae. Tupoke kynexine akurũ ke. Zuhpo okohkuri nexiase roropa. Êmyty xixi sã nexiase. Jaxiry tororokane sã roropa nexiase, kaetokohxo exiketô sã asakoro. ²Emahpo pape pitiko nexiase imerohpyry typiapose. Jaxiry apotunuru wino tuna konôto kuao nexiase, jaxiry etato nono pó nexiase. ³Mame opore tykohtase ynororo kaikuxi tamuru omiry samo (rião omiry samo). Mame tozuhse ynororo konomeru tomo a, 7 mãkomo a, itamurume konomeru takararahkane sã aomiry nexiase roropa. ⁴Mame konomeru tō omiry etaryke ya imerory se exiase repe. Yrome imepỹ omiry etase kaino kapu ae. Ynara nase ya,

—Konomeru tō 7 mākō omihpyry onekaropyra exiko, onymeropyra exiko roropa, tykase.

⁵Mame mokyro, Ritonōpo nenyokhyppyry, tuna konōto po xikihme exikety jaxiry etato nono po exikety, tomary tan̄se eya kakoxi tapotunuru winono. ⁶Mame tōturuse ynororo Ritonōpo poe. Jūme orihp̄yme exiketyme Ritonōpo mana. Kapu rihpōme ynororo nono rihpōme roropa. Tuna konōto rihpōme roropa ynororo. Emero kapuaōkomo, nonopōkomo tuna konōto kuaōkō roropa rihpōme ynororo. Ynara tykase inenyokhyppyry Ritonōpo poe,

—Epo mana! Okynā pyra toehse mana. ⁷Rue totose ahtao Ritonōpo nenyokhyppyry a, 7 mākō etyhyppyry a, toepohnoh̄topōpyryae ro emero tyrīko Ritonōpo mana tōmihpyryae ro typoetory tomo a, urutōkomo a, tykase ynororo.

⁸Mame omi etase ropa kaino, osemazuhme ynetahpyry ro nexiase. Ynara tykase ynororo ya,

—Pape apoita moky a ipiapohpyry Ritonōpo nenyokhyppyry emahpo mony. Xikihme exikety moky tuna konōto po, nono po, enara, tykase.

⁹Mame mokyro a Ritonōpo nenyokhyppyry a ytoase pape pitiko ekaropose eya.

—Pape pitiko se hano, ase eya.

—Seny, apoiko. Enahko. Itū sā reh exīko mā awakuru ao. Yrome ōtao mā anusasame exīko ano zenī samo, nase ynororo ya.

¹⁰Morame pape pitiko apoiase emahpono. Tonahse ya. Anusasame nexiase ŷtao ahtao. Yrome tonahkehse ya ahtao, itū toehse juakuru ao.

¹¹Mame ynara nase ropa ynororo ya,

—Senohne Ritonōpo nekarohpyry ekaroko ropa imehnomo a tuhkākō poko, tuhke pata tamurupōkō poko, tuhke tyotyoro tōmire exiketō poko, tuhke pata esā poko roropa, enara, tykase ynororo ya.

Tuarōtanohnnā asakorō poko

11 ¹Morame mara pisarara tokarose ya mosa ehtoh kuhtohme. Ynara tykase ya,

—Owōko, Ritonōpo maro oturutoh ikuhko, tapyi. Ahno nekarory tō zahkatoh roropa ikuhko. Ritonōpo poko exiketō ikuhko roropa morotaōkomo, tuhke toto exiry waro oehtohme. ²Yrome tapyi zomye jarkapyhyppyry onukuhpyra exiko, tokarose exiryke Ritonōpo waro pyra exiketomo a. Itūmāko mā toto Ritonōpo esary kurā poro Jerusarē poro 42 me nuno. ³Mame jomiry ekaronanō aropōko ase, ypoetory asakoro. Sakūpo xixīse amurūko mā toto. “Emynyhmāko ynanase oorypyrykō poko,” katohme imehnomo a. Mame Ritonōpo nekarohpyry poko imehnō zurūko toto tuhke ěmepyry, 1.260 me ěmepyry, tykase.

⁴Mokaro Ritonōpo omiry ekaronanō mā asakoro oriwera zoko sā mā toto. Nāparina sā roropa mokaro asakoro. Xikihme mā toto Kuesēkō ěpataka, sero nono esē ěpataka. ⁵Mame mokaro ryhmary kukuruhtao imehnomo a, apoto tūtāko itae xine tyzehnotokō enahkatohme. Morara mokaro ryhmary kuhnnā emero orihnōko toto. ⁶Ritonōpo poe kapu apururu waro mā toto konopo oehpyra

ehtohme, Ritonõpo omiry ekaroryhtao imehnomo a. Ritonõpo poe iporiry riry waro roropa mã toto munume. Ritonõpo poe seropõkõ akuruhtanohpory waro roropa mã toto, tuhke tyrohse ke, kokoro rokene ise toto ahtao.

⁷Mame Ritonõpo omiry poko tõturukehse toto ahtao, joroko tõ eutary ae tütäko onokyroimo panõ mokaro asakoro rokẽ exiketõ maro tätatapoitohkõme. Toto poremäkapõko xihpyry mana. Toto etapäko mana. ⁸Mame osema taka toto ekepyry emäko mana, moro pata konõto po, Kuesẽkõ exixihmatopõpyry po. Moro pata tyorõ ke esehtõko toto seromaroro. “Sotoma moro,” äko toto. “Ejitu,” äko roropa toto iirypyryme moro patapõkõ exiryke itamurume. ⁹Mame mokaro ekepyry enẽko mã toto, emero pata tamurupõkomo, ituakyry roropa toto enẽko, tyotyoro omiry waro exiketõ roropa, emero ahno toto ekepyry enẽko asakoropane emepyry zokonaka. Toto ekepyry ononẽpopyra roropa mã toto. ¹⁰Täkye seropõkõ exiko mokaro orihtopõpyry eneryke tyya xine. Atäkyemäko mã toto. Tynekarorykõ aropõko mã toto oseya rokene. Mokaro asakoro urutõkõ pokoino toetuarimase toto itamurume seropõkomo. Naeroro atäkyemäko mã toto mokaro ekepyry eneryke tyya xine. ¹¹Moraramẽ asakoropane zokonaka tõmehse ahtao tõsemäkapose ropa toto Ritonõpo a. Towõse ropa toto. Toto eneryke tyya xine tõserehse itamurume emero porehme. ¹²Moraramẽ omi konõto totase kaino mokaro a, asakoro rokẽ exiketomo a. Ynara tykase eya xine, —Osehtoko xiara! Õnuhtokose! tykase.

Mame tõnuhse toto kakoxi kapu aka, akuruhtoko imehnõ neneryme porehme. ¹³Mame morara ahtao nono kywyhkywyh tykase jamihme samo, pata zokonaka tyryhmase. Omame porehme tapyi ahtao toiro toepukase. Ahno roropa totapase nono kywyhkywyh karyke, 7 miume totapase toto. Imehnõ tõserehse itamurume.

—Kure Ritonõpo kapuaõ mana. Imehxo mana. Orẽpyrahxo roropa mana, tykase toto.

¹⁴Asakoro ryhmatõ tonahse repe. Enetoko ke zakorõ ryhmatõ oehsasaka mana.

Rue 7 mano, etyhpyrymano

¹⁵Mame imepõ Ritonõpo nenyokyhpyry rue etone, etyhpyrymano. Mame omi opore exiketõ etase kapu ao. Ynara nase toto,

—Seromaroro Kuesẽkõ sero nono esẽme toehse rahkene tynymenekahpyry maro. Tuisame exikehpyra mana jũme, nase toto.

¹⁶Moraramẽ tamuximäkõ 24 mäkõ tapõkõ po typorohse exiketõ Ritonõpo epataka, tõpatapoe typorohse toto nono pokoxi, “Kure mase,” katohme Ritonõpo a. ¹⁷Ynara nase toto,

“Yna esẽme mase Ritonõpo, imehxo oexiryke.

Seromaroro yna esẽme ro mase.

Moinoronato mase yna esẽ roropa.

Kure mase.

Orẽpyra oexiryke imehnõ myporemäkapoase.

Tuisame toehse mase.

¹⁸ Awaro pyra exiketō ozehno toehse mã toto,

tuãnohtohkō toehse exiryke,

aoihtiã apiakatoth toehse exiryke roropa.

Opoetory tō epehmatoh toehse roropa, toto erohtamitume,

urutōkō maro, emero opoetory tō roropa,

tuisamehxo exiketomo, tuisame pyra exiketomo.

Emero ouno exiketō epehmatoh toehse.

Sero nono ryhmananō enahkatoth toehse roropa mana,”
nase toto.

¹⁹ Mame Ritonōpo maro oturutoh kurā totapuruhmakase kapu
ao. Ritonōpo nymeropohpyry ē tonese moro tao. Typoetory tō pyno
Ritonōpo exiry enetupuhtho moro. Mame neneneh tykase, takararah
tykase, panaikato, konomeru maro. Nono kywyhkywyh tykase, konopo
itamurume topu sã xiriri tykase, enara.

Nohpo ekahmatopōpyry zakareimo a

12 ¹ Mame enetupuhpotoh konōto toeporehkase kapu ao. Nohpo
nexiase. Tupoke xixi ke nexiase. Nuno roropa nexiase ipupuru zopino.
Zupuhpyry po parimã nexiase, xirikuato maro 12 me. ² Poetoēme nexiase.
Enurusasaka nexiase. Kui āko roropa nexiase ynororo jetū toexiryke poeto ke.

³ Mame imepỹ enetupuhpotoh toeporehkase morotona kapu ao. Zakareimo
konōto panō nexiase, kamiraramano. Tupuhpyke ynororo 7 me nexiase.

Tyretyke roropa nexiase 10 me. Zupuhpyry tō po parimã panō nexiase emero.

⁴ Xirikuato tarose eya kapu ae tarokyry ke. (Oseruao xirikuato ahtao toiro
tarose eya.) Mame xirikuato tō tynarotyã tomase eya nono pona. Nohpo

enurukety ēpataka toexikihmase ynororo, aenururu eraximatohme tyya,

poeto enahtohme tonuruse ahtao. ⁵ Mame nohpo tonuruse rahkene aimome.

Tuisame exiketye ehtohme tonuruse mokyro, orēpyra pata tamuru tō esēme

aehtohme. Tyjamitunuru ke tōmipona imehnō riko mana emero porehme.

Mame poeto pitiko typynanohse Ritonōpo a. Tosaka tarose tapō pona. ⁶ Mame

nohpo toepase ahno esaka pyra. Mokyro esaryme osa tyrise Ritonōpo a.

Moroto ipynanohnōko imehnō mana tuhke ēmepyyry, 1.260 me ēmepyyry.

⁷ Mame tātātaipoipitose toto kapuaōkomo. Mikeu tō tātātaipoise toto zakareimo

konōto maro. Typoetoke roropa zakareimo nexiase joroko tō ke. Tātātaipoise toto.

Mikeu tō poremākapory se roropa nexiase toh repe. Mikeu nexiase Ritonōpo

nenyokypyyryme. ⁸ Morarama zakareimo konōto typoremākapose ipoetory

tō maro. Taropose toto kapu ae porehme. ⁹ Zakareimo konōto tomapose kapu

ae. Pake mokyro okoime. Esety joroko tamuru, Satanaxi esetye roropa mana.

Onekunohto ynororo. Sero nonopōkō tonekunohse eya porehme. Mokyro

tomapose kapu ae nono pona, ipoetory tō maro, joroko tō maro.

¹⁰ Morarama omi etase ropa kapu ao, opore exikety. Ynara nase,

—Seromaroro kypynanohtorỹko Ritonõpo mana. Seromaroro tyjamitunuru enepõko mana, tuisamehxo toexiryke. Seromaroro inymenekahpyry tuisame toexiry enepõko mana. Ynara exiryke, kuakorõkõ hxirone tomase exiryke kapu ae. Ritonõpo ãpataka toto hxirõko nexiase saereme, koko, enara. Mokyro tomase kapu ae. ¹¹Mokyro typoremãkapose Jezu poetory tomo a toorihse Jezu exiryke toto myakãme. Mokyro typoremãkapose eya xine tosekõ zae ehtoh ekarory ke roropa tyya xine imehnomo a. Typoremãkapose eya xine, osepyno pyra toehse toexirykõke toorikyrykõ ponãmero. ¹²Naeroro atãkyematoko kapuaõkomo. Yrome myhene nonopõkomo, tuna konõto kuaõkõ roropa, tyhtose joroko tamuru exiryke oya xine. Zekĩtapãnõko roropa mana okynahkopyra tuãnopyry ehtoh exiryke. Moro waro toexiryke zekĩtapãnõko mana, nase.

¹³Moraramo nono pona aepukahpyry waro toehse joroko tamuru ahtao nohpo tokahmapitose eya. Enurusenã ã tokahmapitose apoitohme tyya repe. ¹⁴Mame aporiry asakoro tokarose nohpo a pianoimo aporiry panono, aepatohme tosaka ropa, ahno esaka pyra. Moroto mokyro pynanohnõko Ritonõpo mana, asakoropane jeimamyry zokonaka onyryhmara joroko tamuru ehtohme. ¹⁵Moraramo tuna tutũtanohpose zakareimo konõto a tỹtae, itamurume, iporiry konõto samo, nohpo ekahmatohme, zue aka nohpo nerymapotohme repe. ¹⁶Mame takorehmase nohpo nono a. Toẽtakase nono tuna omõtohme. Tuna tomõse nono aka, zakareimo konõto mytae itũtahpyry. ¹⁷Moraramo zakareimo konõto tyekĩtapãse nohpo poko. Toytose ynororo atatapoise ipoenõ maro, ipakõ maro, emero Ritonõpo omipona exiketõ maro, Jezu Kyrixtu namorepahpyry omipona exiketõ maro roropa. ¹⁸Mame isawã po zakareimo konõto. Xikihme toehse tuna konõto ehpio.

Onokyroimo asakoro

13 ¹Imeĩpo onokyroimo enease aekuomyryhtao tuna konõto kuae. Tyretyke nexiase omame porehme, tupuhpyke roropa nexiase 7 me. Typarimãke iretyry nexiase emero. Ritonõpo zehno nexiase ynororo. Naeroro Ritonõpo esety tymerose eya tupuhpyry tõ pokona Ritonõpome tõsekarotohme repe. ²Kaikuxi tamuru sã nexiase mokyro. Ipupuru marixĩmo pupuru sã nexiase. Itary kaikuxi tamuru mytary sã nexiase. Mame zakareimo konõto a tyjamihtanohpose mokyro. Eya tapõ tokarose, tuisa konõtome mokyro tyrise eya roropa. ³Mame mokyro onokyroimo zupuhpyry totapase toiro. Toorihse sã nexiase ipunaka. Yrome toekurãkase ropa. Moro eneryke tyya xine tõsenuruhkase sero nonopõkõ emero. “To!” tykase toto. “Orẽpyra kuhse mose mana,” tykase toto. Aomipona se toehse roropa toto. ⁴Kure rokẽ zakareimo konõto tyrise roropa eya xine Ritonõpo myakãme samo, tuisame toehtoh tokarose eya exiryke onokyroimo a, tuisame aehtohme. Ritonõpo myakãme onokyroimo toahmase roropa eya xine. Ynara nase toto,
—Imehxo mose mana. Isã pyra imehnõ mana. Orẽpyra kuhse ynororo. Iporemãkaponanõ pyra mã ipunaka, tykase toto.

⁵Moraramẽ tõmiase xihpyry mokyro onokyroimo. Yrome onuãnohpyra Ritonõpo nexiase aporo. 42 me nuno taropose eya tuisame toexiry poko. ⁶Mame Ritonõpome tõsekaropitose eya, “Ywy ase Ritonõpo,” tykase ynororo. Ritonõpo esety tounohse roropa eya. Esary roropa typoihtose eya. Emero kapuaõkõ roropa typoihtose eya. ⁷Mame Ritonõpo poetory tõ tapoitapoise eya. Yrome moky kahpyry onyporemãkapopyra Ritonõpo kynexine aporo. Ritonõpo poetory typoremãkapose eya. Tuisame toehse roropa ynororo, ituakyry esẽme, ahno esẽme, emero tyotyoro omiryae exiketõ esẽme, emero pata tamurupõkõ esẽme, enara. ⁸Mame kure rokẽ mokyro rĩko mã toto, emero sero nonopõkomo. “Kure mase. Imehxo mase,” åko mã toto eya. Mokaro esety onymeropyra kynexine Ritonõpo papẽ pokona. Yrome mokaro, esetykõ tymerose exiketõ Ritonõpo papẽ pokona, mokaro kure onokyroimo onyripyra mã toto. “Kure mase,” kara mã toto eya. Moinoro esetykõ tymerose Ritonõpo a kaneru mükuru papẽ pokona sero nono onyripyra ro ahtao ro. Orihpỹme exiketõ mokaro jũmanatome Kyrixtu poetoryme toexirykõke, toorihse Kyrixtu exiryke toto myakãme kaneru mükuru samo. ⁹“Typanare awahtao xine otato ehtoko. ¹⁰Tapoisẽme awahtao xine tapoisẽme ro matose. Tuosẽme awahtao xine tuosẽme ro matose. Naeroro Ritonõpo poetoryme awahtao xine oseanahtotoko. Penekehpyra ehtoko Ritonõpo enetuputyry poko.” ¹¹Moraramẽ imepỹ onokyroimo tũtary enease nono ae. Tyretyke nexiase asakoro, kaneru mükuru retyry samo. Yrome aomiry zakareimo konõto omiry sã nexiase. ¹²Mokyro onokyroimo apitoryme aexihpyry tuisame konõto aexihpyry sã toehse ynororo. Tõmipona sero nonopõkõ tyrise eya emero. Mame onokyroimo osemazupu kure rokẽ tyripose eya xine. “Kure mase imehxo,” kamexipotohme eya xine onokyroimo osemazuhme aexihpyry a, zupuhpyry ikurãkahpyry ropa a. ¹³Mame tyjamitunuru tonepose eya. Apoto tonehpose eya kapu ae, tuhkãkõ neneryme. ¹⁴Sero nonopõkõ tonekunohse eya tyjamitunuru eneporyke eya xine. Onokyroimo osemazupu neneryme tyjamitunuru tonepose eya xine. Ynara tykase ynoro eya xine, —Mose onokyroimo panõ imepỹ tyritoko eahmatohme, “Kure mase,” katohme ipoko, tykase mokyro nono ae itũtahpyry eya xine onokyroimo poko, tapema ke zupuhpyry etapahpyry poko, aekurãkahpyry ropa poko. Kure mokyro ritohme ipanõ tyripose eya xine. ¹⁵Mame tyrise ahtao tyjamitunuru poe toto nyrihpyry taoseremanohpose eya aomitanohtotohme isene aehtohme. Mame isene toehse ynororo, tõtururu waro toehse. Imehnõ etapary waro roropa toehse, “Kure mase,” kara toto ahtao tyya. ¹⁶Mame tosety meropoase onokyroimo, emero ipery pokona emero emary pokona apotunuru wino, enara. Inũnomo, poetohti, tymõkomokamo, tytineruke pyra exiketomo, toseke erohketomo, typoetoke exiketomo, emero. ¹⁷Mokyro nymeropohpyry pyra exiketõ ahtao, mõkomo onepekahpyry eya xine ynororo, mõkomo onekamopopyra roropa ynororo eya xine.

¹⁸Tuaro ehtoko. Tuaro awahtao xine enetupuhnõko matose. Mokyro onokyroimo nymerohpyry enetupuhtohme mana, orutua esety poko. Ynara mana 666.

Jezu poetory tõ eremiary poko

14 ¹Mame osenuhmase ropa. Kaneru mükuru enease ypy Xião po. Imaro nexiase tuhkākomo, 144.000mākomo. Typerykõ poko tymerose Ritonõpo esety nexiase, Kaneru mükuru esety roropa. ²Mame omi etase kaino, kapu ae. Sõkane konõto sã nexiase. Konomeru sã roropa nexiase. Tuhkākõ eremiatetõ omiry etase. Tuarẽ etory sã nexiase. ³Osẽpataka nexiase toto Ritonõpo apõ maro, isene exiketõ asakoropane exiketõ maro, tamuximākõ maro. Tyrisenã eremiatoh poko toremiase toto. Moro eremiatoh waro pyra imehnõ mana. Mokaro rokẽ zuaro, 144.000mākomo, topekahse toh mokaro Jezu a, seropõkõme ro toto ahtao ro. ⁴Orutua kõ mokaro, kurākõme mã toto. Tyrypyrykõ poko pyra mã toto ipunaka Ritonõpo omipona rokẽ toehtohkõme. Naeroro nohpo tõ poko pyra mã toto, typye pyra roropa mã toto. Kaneru mükuru omipona rokẽ mã toto imepỹ maro toehtohkõme onurumekara mã toto. Topekahse mã toto imehnõ seropõkõ maro pyra toto ehtohme. Tokarose mã toto Ritonõpo a osemazuhme kaneru mükuru a, enara. ⁵Toipe mã toto ajohpe pyra. Zae rokẽ mã toto Ritonõpo a.

Ritonõpo nenyokyhpyry oseruao

⁶Moraramẽ imepỹ Ritonõpo nenyokyhpyry enease aytoryhtao kae kapu kuroko. Omi kurã ekarose nytoase sero nonopõkõ netaryme. Jũme moro omi kurã onytyorõmara mana. Emero pata tamurupõkõ netaryme, emero ituakyry netaryme, emero tyotyoro omiryae exiketõ netaryme, emero pata esẽ poetory tõ netaryme. ⁷Ynara nase opore,

—Ritonõpo zuno ehtoko, kure rokẽ tyritoko roropa. “Kure mase imehxo,” kahtoko eya, seropõkõ apiakatoh toehse exiryke porehme. Naeroro oesekumurukõ po oporohtoko Ritonõpo epataka, “Kure mase,” katohme eya. Kapu rihpõme ynororo, nono tõkehko rihpõme, tuna konõto roropa iporiry tõkehko emero tyrihpõme mana.

⁸Mame mokyro apitorymã mykapo imepỹ Ritonõpo nenyokyhpyry tooehse. Ynara nase ynororo,

—To! Tonahkase Papironiapõkõ mana. Pata konõtome nexiase repe. Yrome nohpo sã imeimehnõ poko exikety sã toehse. Eukuru ekamõko mã nohpo emero etohme. Tynamokyry epõko eya xine mana jehnahpyry, tymaro toto ehtohme. Mokyro sã Papironiapõkõ toehse Ritonõpo a, nase.

⁹Mame mokaro asakoro aehtoh mykapo imepỹ Ritonõpo nenyokyhpyry tooehse. Ynara tykase ynororo,

—Onokyroimo xihpyry omipona awahtao xine, kurãme mokyro ekaroryhtao roropa oya xine mokyro esety meropõko matose operykõ pokona. Operykõ pokona pyra ahtao oemarykõ mypany pokona esety meropõko matose. ¹⁰Yrome

moro sã tyripose oya xine ahtao ozehno xine exĩko Ritonõpo mana ipunaka. Onokyroimo poetory wãnohnõko Ritonõpo mana emero, apotoimo htaka, axitunety htaka, tynenyohtyã kurã neneryme, kaneru mũkuru neneryme roropa. ¹¹Moro apoto erexĩtory, toto wãnohtoh erexĩtory onuhkehpyra exĩko mana jũme. Etuarimakehpyra mã toto, saereme, koko roropa, onokyroimo kure ekaronanomo, inyrihpyry kahpyry kure ekaronanõ roropa, esety merohpõkõ roropa typokona xine. Mokaro etuarimakehpyra mã toto, tykase ynororo.

¹²Naeroro oseanahtotoko Ritonõpo poetoryme awahtao xine, aomipona toehse oexirykõke. Jezu onenetupuhkehpyra roropa awahtao xine oseanahtotoko.

¹³Mame omi etase ropa kapu ao. Ynara nase,
—Ynara imeroko, “Ritonõpo nyrohmanohpotoh poko erohketõ
toorikyrykohtao tãkye exĩko toh mana.”

—Aõ, ajohpe pyra, nase, nezukuase Ritonõpo zuzenu. Oseremãko mã toto toerohkehxpõ xine. Toerohtamitukõ apoĩko roropa mã toto, nase Ritonõpo zuzenu.

Otyro epery apoiry sã nonopõkõ apiakary mana

¹⁴Mame osenuhmase ropa. Akurũ enease karimutumano. Moro akurũ po kapu ae ayhtohpyry panõ enease typorohse. Typarimãke nexiase uuru risẽke zupuhpyry poko. Otyro sahkatoh nexiase emahpo, taere exikety.

¹⁵Moraramame imepỹ Ritonõpo nenyokyhpyry tutõtase Ritonõpo maro oturutoh tae. Opre ynara nase ynororo akurũ po iporotyhpyry a,
—Atapemã ke isahkako otyro epery apoitohme oya, isahkatohpo toehse exiryke. Nonopõkõ tahpirãse sã mã toto, tykase ynororo.

¹⁶Moraramame tytapemã ke nono po tỹkyryry tysahkase eya, akurũ po iporotyhpyry a. Otyro epery anymyry sã nonopõkõ tanỹse eya.

¹⁷Mame imepỹ Ritonõpo nenyokyhpyry enease. Ritonõpo maro oturutoh tae nutõtase, kapu ao, tytapemake roropa taere exikety ke.

¹⁸Imepỹ Ritonõpo nenyokyhpyry tooehse ahno nekarory zahkatoh poe. Apoto eraseme kynexine. Opre tõturuse ynororo tytapemake exikety a. Ynara tykase ynororo,

—Atapemã ke uwa epery isahkako, uwa esary po, nono po, tahpirãse exiryke, tykase.

¹⁹Naeroro tytapemake exikety a uwa epery tysahkase. Moro epery tomase eya euhkatoh aka, zehno Ritonõpo ehtoh aka. ²⁰Mame axikaru euhkary sã moro epery touhkase euhkatoh ao, pata myhto. Munu tutõtase euhkatoh ae iporiry samo, 320 kirometuru mosa exiry. Zueme exiry asakoro meturu zokonaka.

Etuarimatoh konõto otyhkatoth poko

15 ¹Moraramame imepỹ osenuruhkatoh konõto enease kapu ao, Ritonõpo nenyoyhtyã 7mãkõ enease 7me tyrohsemyimo maro,

etuarimatoḥ konōto maro. Imehnō wānohtoḥ moro etyḥpyrymano.
Iirypyrymākō zehno Ritonōpo ehtoḥ etyḥpyry moro.

²Mame osenuhmase ropa. Tuna konōto panō enease kutei samo, otoxie kutei ahtaō kamiraramē apoto maro. Onokyroimo poremākaponanō enease roropa. Onokyroimo nyriḥpyry poremākaponanomo, 666 ke tosehke exikety poremākaponanōme roropa toḥ nexiase. Xikihme toḥ nexiase tuna konōto panō ehpio. Osekuroko toare exikety toto emahpo nexiase Ritonōpo nekarotyā eya xine. Etōko toḥ nexiase. ³Eremiāko roropa toḥ nexiase Moeze nymerohpyry ae Ritonōpo poetory nymerohpyry ae. Kaneru mūkuru poko eremiāko roropa toḥ nexiase. Ynara nase toto,

“Papa kapuaono, Ritonōpo imehxo mase.

Onyrytyā kure kuhse mana.

Orēpyra mase.

Pata tamuru esē mase. Zae mase.

Ajohpe pyra mase onyrytyā poko.

⁴Onoky ouno pyra exikety nae nah?

Arypyra, ouno emero mā toto,

yna esēme oexiryke.

Imehxo oehtoḥ poko ekātōko mā toto emero porehme.

Omoro rokē kurāme nymyry mase.

Pata tamurupōkō emero oehnōko mā toto,

‘Kure mase,’ katohme oya.

Kure rokē orīko mā toto.

Tosekumuru po porohnōko mā toto oēpataka,

kure oexiry eneryke tyya xine, emero patapōkō punero,”

tykase toto toremiarykōme.

⁵Moromeīpo tyorō enease ropa kapu ao. Ritonōpo maro oturutoḥ enease, tapyi. Moro tao kamisa risē nexiase, Ritonōpo apō esaryme. Totapuruhmakase nexiase. ⁶Mame Ritonōpo maro oturutoḥ tae tutūtase inenyohtyā 7mākomo. Imaro xine tyrohsemyimo etuarimatoḥ konōto etyḥpyrymā nexiase. Upo karimutumā ke tōtupohtose toḥ nexiase, rino risē ke, ikurikahpyry panō ke. Aozahparakōme uuru risē nexiase tymyhse. ⁷Mame isene exikety toiro nexiase Ritonōpo ēpataka, asakoropane exikety. Eya kasanamā tokarose Ritonōpo nenyoyhtyamo a 7mākomo a. Uuru risē tokarose eya xine, 7me. Pehme kasanamā nexiase, iirypyrymākō zehno Ritonōpo ehtoḥ ke. Orihpýme exikety Ritonōpo mana jūme. ⁸Mame orexīto ke typehkase Ritonōpo maro oturutoḥ nexiase, Ritonōpo imehxo ehtoḥ poe, ijamitunuru poe, enara. Moro taka omōsaromepyra imehnō toehse etuarimatoḥ konōto etyḥpyry exitāne, Ritonōpo nenyoyhtyā 7mākō nenehtyā otyhkatāne.

Kasanamã pehme zehno Ritonôpo ehtoh ke

16 ¹Moraramẽ omi konôto etase Ritonôpo maro oturutoh tao. Ynara nase tynenyohtyamo a, 7mãkomo a,
—Ytotoko. Kasanao exikety ikuãtatoko. Zehno jehtoh ikuãtatoko nono pona, nase ynororo.

Kasanamã 1 mano

²Naeroro Ritonôpo nenyokyhpyry osemazuhme aexihpyry toytose. Tykyryry tukuãse eya nono pona, kasanaono. Muretano xihpyry toehse onokyroimo kahpyry esety ke typokôke exiketô pokona, inyrihpyry xihpyry kure ekaronanô pokona roropa.

Kasanamã 2 mano

³Mame Ritonôpo nenyokyhpyry akorô a tykasanary tukuãse tuna konôto kuaka. Aorihtyã munuhpyry sã toehse tuna. Tunakuaôkô kana tôkehko toorihse emero porehme.

Kasanamã 3 mano

⁴Moraramẽ Ritonôpo nenyokyhpyry oseruao aehtopo a tykasanary tukuãse tuna tôkehko kuaka, tuna tô zupuhpyry kuaka roropa. Munume tanyhtanohpose moro. ⁵Imepÿ Ritonôpo nenyokyhpyry omiry etase, tuna erase omiry etase. Ynara tykase ynororo,

—Zae rokẽ mase. Azahkuru pyra roropa mase ipunaka iirypyrymãkô wãnopyry poko oya, kure oexiryke. Kure exikehpyra mase, moiroro mase roropa.

⁶Ritonôpo poetory totapase eya xine. Urutôkô totapase roropa. Naeroro toto etapãko roropa mase. Zae ro tynyrihpyrykô epehpyry apoiko mã toto, tykase.

⁷Mame imepÿ omi etase tynekarory zahkatoh poe. Ynara nase,
—Kuesêkô Ritonôpo imehxo mase. Ajohpe pyra mase. Zae ro imehnô apiakãko mase. Zae ro toto wãnohnôko mase, nase.

Kasanamã 4 mano

⁸Moraramẽ Ritonôpo nenyokyhpyry asakoropane aehtopo a tykasanary tukuãse xixi pona. Ahno tyahkapose xixi a, piukah karyke itamurume. ⁹Tyahse toto xixi ke piukah karyke. Mame Ritonôpo tykerekereemase eya xine, morohne wãnohtoh esẽme Ritonôpo exiryke. Yrome tyrypyrykô onurumekara toh nexiase. “Kure mase Ritonôpo,” kara toh nexiase roropa.

Kasanamã 5 mano

¹⁰Mame Ritonôpo nenyokyhpyry omame aehtoh a tykasanary tukuãse onokyroimo apô pona. Tyarumãkapose onokyroimo esao. Kui tykase toto morotôkomo, jetũ toehse toexirykôke. ¹¹Mame Ritonôpo

kapuaõ tykerekereemase eya xine jetũ toexirykõke muretanohpe roropa toexirykõke. Yrome tyrypyrykõ onurumekara ro toh nexiase.

Kasanamã 6 mano

¹²Mame Ritonõpo nenyokyhpyry omazũ pona aehtopo a tykasanary tukuãse Eupyrati tunary pona. Moro tuna tãpaise emero porehme, tasarahse, tonore tuna esahpyry toehse. Osemame toehse, xixi tũtatoh wino pata tũ esã esemaryme ehtohme. ¹³Mame joroko kahpyry enease oseruao. Pororu sã toh nexiase. Tutũtase toto zakareimo konõto mytae, onokyroimo xihpyry mytae ajohpe urutõ mytae, enara tutũtase toto. ¹⁴Joroko tũ mokaro, joroko tamuru poetory, tyjमितunuru eneponanomo. Nono poro ytõko mã toto oseruaõkomo, tuisa tũ enehse, oximõme toto ehtohme atatapoitohme Ritonõpo imehxo exikety maro iirypyrymãkõ apiakatoh konõto toehse ahtao.

¹⁵“Etatoko pahne,” ako Jezu kyia xine, “Jeraximara awahtao xine omato oepiry sã oehnõko ropa ase zuaro pyra awahtao xine. Tãkye exĩko matose tuaro awahtao xine, nyhpyra exikety sã awahtao xine, ãtakimahpyry sã awahtao xine. Morara awahtao xine tupokã sã ytoytõko matose, ehxiropyra roropa matose.”

¹⁶Moraramẽ nonopõkõ tuisary tonehse joroko tomo a. Oximõme tonehse toto ona pona. Epereu omiryae moro ona esety Amaketõme mana.

Kasanamã 7 mano

¹⁷Mame Ritonõpo nenyokyhpyry a omazũ mykaponato aehtoh a tykasanary tukuãse kakoxi tyryrykane pona. Aomiry opore exikety tõturuse Ritonõpo apõ poe imaro oturutoh tae. Ynara nase, —Tõtuhkase mana. Nenahno! tykase.

¹⁸Mame neneneh tykase, panaikato, konomeru, nono kywyhkywyh tykase, enara. Moinoro ahno ritopõpyry poe ro sero nono kywyhkywyh katopõpyry sã pyra kynexine. Jamihme sero nono kywyhkywyh tykase. ¹⁹Pata konõto tohpahse roropa oseruao. Imehnõ patary tũ tuhke tãtakuhmose emero pata tamuru punero sero nono po. Mame wenikehpyra Ritonõpo nexiase Papironiapõkõ poko. Eukuru zetunuru êpoase sã eya xine tykasanary ae toto zehno Ritonõpo ehtoh enetupuhtoh moro eukuru nexiase. ²⁰Ahmõta emero osenepyra toehse, ypy tũ roropa tonahse. ²¹Konopo tooehse tytopuke tũpore topu konõto samo, omoxĩ roropa. Toiro topu 45 kiru samo. Kapu ae toepukase ahno pona. Mame Ritonõpo tykerekereemase ahno a moro konopoimo pokoino, popyra eya xine exiryke ipunaka.

Orutua kõ poko nohpo ehtopõpyry poko

17 ¹Mame Ritonõpo nenyokyhpyry toiro tooehse ya, 7mãkõ maro nexiase. Tykasanake kynexine ynororo. Ynara kynako ya, —Ymaro eropa, musurehpã wãnopyry enekose. Mokyro musurehpã wãnopyry enepõko ase oya. Ritonõpo omipona pyra exiketõ enetupuhtoh

mokyro. Pata konōtopōkō mokaro. Tuna tō pūto typatarykō tyrise eya xine. ²Seropōkō tuisary tō mokyro poko toehse toto musurehpā poko toehse, nohpo poko exiketō samo. Etŷketō sã ipoko toehse toto sero nonopōkomo, eukuru onēkehpyra exiketō samo, nohpo poko exikehpyra exiketō sã roropa.

³Mame Ritonōpo zuzenu a tapoise ywy. Inenyokhyppyro jaroase ahno esaka pyra. Moroto nohpo enease typorohse onokyroimo po. Tahpire onokyroimo nexiase. Ipihpyro tymerose kynexine osexihpyro ke Ritonōpo eunohtoh ke. Tupuhpyke kynexine ynororo 7 me. Tyretyke roropa kynexine ynororo 10 me. ⁴Tupō tamuruse nohpo a nexiase tahpiremy. Emeporyme uuru risē nae nexiase, topu kurã roropa typyne exiketomo, kasuruimo roropa. Emahpo kasana nae nexiase uuru risemy. Moro kasana pehme nexiase iirypyro ke nuriame exikety ke roropa, typoko imeimehnō ehtopōpyro epehpyro ke. ⁵Ipery poko esety tymerose nexiase. Moro esety onenetupuhpyra imehnō mana. Ynara mana, “Papironia konōto. Imeimehnō poko exiketō ěme mana, emero porehme. Tyrypyrykō poko penetaketō ěme roropa mana.” ⁶Moraramē mokyro eneryhtao ya, toetŷse exikety sã tãkye nexiase Ritonōpo poetory orihtopōpyro poko, toto etapatopōpyro poko tyya, enara. Jezu onurumekara toto exiryke totapase toto eya.

Mame mokyro eneryke ya osenuruhkase ipunaka.

7—Oty katoth osenuruhkāko hma? tykase Ritonōpo nenyokhyppyro ya. — Ourũko ase mose nohpo poko. Onokyroimo poko roropa, nohpo puimane, tupuhpyke exikety 7 me, tyretyke exikety 10 me. Mokaro poko ourũko ase. ⁸Mokyro onokyroimo isene kynexine aporo. Yrome toorihse ropa ynororo. Mame okynã pyra onuhnōko ropa mana amerehmã ae. Ytoytōko ropa mana. Imeipo Ritonōpo enahkapōko mana. Yrome aytorykohtao ro sero nono po ro osenuruhkāko enenanō mana. Jezu poetory tō kara osenuruhkāko mana. Esetykō pyra mã Ritonōpo papē poko, typapē po onymeropyra Ritonōpo exiryke pake, sero nono riryhtao, orihpŷme exiketō esetykō maro. Osenuruhkāko mokaro mana onokyroimo eneryke tyya xine. Isene ehxīpo toorihse ropa ynororo. Yrome ěsemãnōko ropa mana.

9—Tuaro ehtoko. Enetupuhtoko. Mokyro zupuhpyro tō 7 mākō ypyme mã toto. Moro ppy tō ěmory po mokyro nohpo typorohse mana. Moro ppy tō 7mākō tuisame roropa mã toto. ¹⁰Omame tuisa tonahse ropa mã toto. Toiro tuisame ro mana. Toiro oehpyra ro mana. Tooehse ahtao okynahkopyra exīko mana. ¹¹Mame mokyro onokyroimo, orihxīpo tōsemākapose ropa ahtao tuisame 8mãme exīko mana. Osemazuhme aporo 7mãme nexiase. Imeipo mokyro enahkapōko Ritonōpo mana.

¹²—Iretyry 10me, onenetyã tuisame roropa mã toto. Exipyra ro mã toh aporo. Yrome kowenu tuisaryme exīko mã toto axītao rokene onokyroimo maro. ¹³Mokaro 10mākō atae rokē mã toto onokyroimo pyno toexirykō poko. Tyjamitunurukō ekarory se rokē mã toto onokyroimo a, tuisame toexirykō ekarory se eya roropa mã toto. ¹⁴Kaneru mūkuru maro tātātapoirykō se mã toto. Yrome toto poremākapōko kaneru mūkuru mana,

tynymenekatyã maro, tosêkõ onurumekara exiketõ maro. Kuesêkõme mana, imehnõ esã esẽme imehxo mana. Seropõkõ tuisary tõ esẽme roropa mana.

¹⁵Mame ynara nase Ritonõpo nenyokyhpyry ya,

—Moro tuna onenehpyry pona typorohse nohpo kahpyry, moro tuna ahnome mana. Imoihme mã toto. Pata tamurupõkõ mokaro. Tyotyorõkõ omiryae exiketõ mokaro. ¹⁶Moraramẽ iretyry 10mãkõ onenetyã onokyroimo kyryryme, mokaro mã nohpo zehno exiko, mokyro emero rokẽ poko aexihpyry zehno exiko mã toto. Mame imõkomory arõko mã toto emero porehme. Tupoke pyra inomõko mã toto. Ipũ õnõko mã toto. Mame jahkãko toh mana enahkatohme.

¹⁷Ritonõpo poe ipenetatoh riko mã toto. Ipoe atae mã toto. Tuisame toexirykõ ekarõko mã toto onokyroimo a tuisamehxo aehtohme, Ritonõpo omihpyryae ro.

¹⁸—Mame mokyro nohpo pata konõtome mana. Sero nonopõkõ tuisary tõ emero tõmipona tyrise eya, tykase ynororo ya.

Papironia pata enatyry poko

18 ¹Moraramẽ imepỹ Ritonõpo nenyokyhpyry yhtory enease, kapu ae. Tuisamehxo nexiase. Kure aexiry ezurume sã konõto nexiase roropa. Ipoe saereme toehse sero nono emero porehme. ²Opore ynara tykase ynororo, —Papironiapõkõ tonahse. Ipatarykõ patãpome toehse. Seromaroro joroko tõ esaryme toehse mana, akuaryhpo tõ esaryme rokene, iirypyryme exiketõ esaryme, torõ tõ xihpyry esaryme, enara. ³Ynara exiryke, Papironiapõkõ nohpo sã mana, imeimehnõ poko exikety samo. Eukuru ekamory sã tõsekarose ynororo imehnõ maro ehtohme. Sero nonopõkõ tuisary tõ ipoko toehse. Seropõkõ mõkomo poko erohketõ tytineruke toehse tymõkomoke roropa Papironiapõkõ pokoino, nohpo poko exiketõ sã typenetatohkõ poko toehse toexirykõke.

⁴Moraramẽ imepỹ omiry etase kaino kapu ae. Ynara nase,

—Sero pata irumekatoko ypoetory tomo.

Irumekatoko ipunaka.

Mokaro anakorehmara ehtoko iirypyry tõ poko,

awãnohpyra xine Ritonõpo ehtohme.

⁵Kaetoko sã iirypyrykõ mana, ypy sã konõto.

Naeroro inyrihpyrykõ xihpyry poko wenikehpyra mã Ritonõpo.

⁶Orihtopõpyrykõ sã eya xine,

morararo mokaro tyritoko emetakãme.

Epehmatoko toto iirypyhpyrykõ epehpyryme,

imotye roropa epehmatoko toto.

Ikasanarykõ ipehkatoko jetunety ke.

Inekarohpyrykõ oya xine jetunety,

moro motye ekarotoko ropa eya xine.

⁷Ituarimapotoko toto, samũ kamexipotoko eya xine.

Imynhmapotoko toto, tuisame imehxo tõsekarose toto exiryke.

Emero kurã tapoise eya xine tykyryryrkõme.

Nohpo sã mã toto, ynara kane samo,

“Taro ywy tarõkõ esemy.

Pytỹpo sã pyra ase.

Emynyhmara jũme ase, samũ kara ase roropa,” kane sã mã toto.

⁸ Morara exiryke toto wãnohtoh exĩko mana toiro ãmepyryae.

Tyrohsẽ exĩko mana, etuarimatopo.

Emitapãnõko roropa mã toto.

Esarykõ roropa zahnõko mana,

toto wãnohnõko mana, orẽpyra Ritonõpo exiryke,

nase ya mokyro.

⁹ Moraramẽ seropõkõ tuisary tõ ipoko xine aehtyã xitãko mana. Imaro xine tãkye aexityã pata zatyry eneryke tyya xine xitãko mã toto. Apoto erexĩtory eneryke tyya xine xitãko mã toto. ¹⁰ Amekeino rokẽ enẽko mã toto, mokaro etuarimatoh zuno toexirykõke.

—Myhene! Myhene! ãko mã toto. —Pata imehxo nexiase repe. Orẽpyra Papironiapõkõ nexiase repe. Yrome axĩ tonahse myhene, ãko mã toto.

¹¹ Mõkomo ekamonanõ roropa sero nonopõkõ xitãko mana. Mokaro hnamõko mã toto, tymõkomorykõ epekahnanõ pyra toehse exiryke. ¹² Morohne onepekahpyra mã toto, uuru, parata, topu kurã komo, kasuruimo te, kamisa karimutumano te, kamisa kurã ezuezumano, kamisa typyne exikety te, kamisa tahpirẽ roropa, wewe kurano te, erewãti zerỹpyry risemy, wewe kurã risemy, metau risemy, kurimene risemy, topuimo risemy, (mamore risemy).

¹³ Kanera tõkehko onepekahpyra mã toto, tonahsẽ emepory tõkehko, typoxine zahkety azawaimo, ixtaratu panono, ixtaratu, eukuru, oriu, pou risemy te, tsprt tiriiku puhturu roropa, pui tõkehko, kaneru tomo, kawaru tomo, kahho tõkehko, namoto tõ roropa. Morohne nae toh nexiase tokamosẽme repe. Yrome epekahnanõ pyra toehse. ¹⁴ Ynara ãko mõkomo ekamonanõ eya xine repe,

—Openetatopõpyrykõ tonahse, omõkomorykomo, otinerũkomo, orẽpyra oehtopõpyrykõ roropa, emero tonahse mã jũme. Morohne onenepyra ropa mase jũme, ãko mã toto.

¹⁵ Mõkomo ekamonanõ tytineruke toehse tymõkomory ekamory poko moro pata po. Moino osenuhmãko mã toto, mokaro etuarimatoh kurũke, imaro xine toetuarimary se pyra toexirykõke. Xitãko mã toto, mokaro hnamõko.

¹⁶ —Myhene! Pata imehxo nexiase, myhene! Tupoke kurã ke moropõkõ nexiase ezuezumã ke, tahpirẽ ke roropa. Uuru risã ke roropa tynamuruke nexiase toto topu kurã ke roropa typyne exiketõ ke, kasuruimo ke roropa.

¹⁷ Axĩ tymõkomo ke pyra toh toehse. Tonahse emero porehme.

Wapu esẽ tõ mã, imaro xine ytoketõ roropa te, wapu poko erohketõ roropa imehnõ erohketõ roropa tuna konõto po amekeino tõsenuhmase toto. ¹⁸ Pata zatyry eneryke tyya xine, orexĩto eneryke roropa tyya xine, yronymyryme tyxitase toto. Ynara tykase toto,

—Pata kurã nexiase. Ipanõ pyra mana, tykase toto.

¹⁹Nono tomase eya xine tuhpokoxi xine, tyxitarykõke, pata hnamoryke tyya xine.

—Myhene! Pata imehxo nexiase repe! Moro pata po wapu konõto tõ, emero tuna konõto poro ytoketõ tytineruke toehse, tymõkomoke toehse roropa, moro patapõkõ tymõkomoke itamurume exiryke. Yrome axĩ tonahse emero porehme.

²⁰Atãkyematoko kapuaõkomo, mokaro enatyry poko. Atãkyematoko Ritonõpo poetory tomo, inymenekatyã roropa imehnõ amorepananõme. Ritonõpo poe urutõkõ roropa atãkyematoko. Mokaro tuãnohse eya oryhmatamitukõme.

²¹Mame Ritonõpo nenyokyhpyry a topu konõto tanỹse, jamihme exikety a. Moro topu zumo exiry saipe konõto sã kynexine. Mame tuna konõto kuaka moro topu tomase eya. Ynara nase,

—Topu tomase ahtao nakuaka axĩ nerỹko mana. Moro saaro axĩ Papironiapõkõ enahnõko mana typatarykõ maro. Jũme osenepyra ropa exĩko mã toto. ²²Rue tõkehko onetara exĩko moroto mã toto. Eremiaketõ roropa onetara mã toto. Erohketõ pyra exĩko roropa mana. Tiriiku apotoh osetara exĩko roropa mã moroto jũme. ²³Nãparina saerehkara exĩko mana. Niotaketõ omiry pytaketõ omiry roropa osetara moroto exĩko mana. Mõkomo ekamonanõ imehnõ motye orẽpyra toh nexiase repe. Pyaxime toehtokõke imehnõ tonekunohse eya xine, emero patatõpõkomo, nase.

²⁴Papironiapõkõ tuãnohse kynexine urutõkõ totapase eya xine exiryke, Ritonõpo poetory totapase roropa eya xine, imehnõ totapase roropa sero nonopõkõ eya xine, enara.

19 ¹Moromeĩpo tuhkãkõ omiry panõ etase ropa, opore exikety kapu ao. Ynara nase,

—Kure Ritonõpo mana, kypynanohnekõme mana, tuisame kuhse mana, orẽpyra roropa mana. ²Zae mana, kure roropa mana imehnõ apiakary poko. Mokyro nohpo iirypyryme exikety tuãnohse eya iirypyryme seropõkõ tyrise exiryke eya, toto poko toehse exiryke. Mokaro tuãnohse Ritonõpo a typoetory totapase eya xine exiryke, nase mokyro.

³Mame opore ynara tykase ropa toto,

—Kure mase Ritonõpo! Moro pata imehxo aexihpyry zahkehpyra mana. Erexĩtory onuhkehpyra roropa mana jũme, tykase toto.

⁴Mame tamuximãkõ ²⁴mãkõ tosekumurukõ po typorohse toto. Morararo onokyroimo asakoropane exiketõ tosekumurukõ pó typorohse toto.

—Kure mase, katohme Ritonõpo a. Tapõ po Ritonõpo nexiase.

—Aõ, tykase toto. —Kure mase Ritonõpo, tykase toto.

Kaneru mũkuru otuhtoh konõto pytatohme

⁵Moraramẽ Ritonõpo apõ poe omi etase ropa. Ynara nase,

—“Kure mase Ritonõpo,” kahtoko Kuesẽkomo a, ipoetoryme awahtao xine, emero porehme, tuisa tomo, tuisame pyra exiketõ roropa. “Kure mase,” kahtoko Ritonõpo zuno exiketomo, tykase.

⁶Moraramẽ tuhkãkõ omiry panõ etase ropa, sõkane panõ roropa, konomeru samo. Ynara nase,

—Kure mase Ritonõpo. Yna esẽme mase emero porehme. Tuisa imehxo exikety mase. ⁷Satãkyematone. Soseahmatone roropa, “Kure mase,” sykatone eya ime kuhse aexiryke. Ynara exiryke, kaneru mûkuru pytatoh toehse mana. Mame nohpo oryxime exikety tyse exikety oepyyry eraximãko mana. Mokyro sã sytatose ekurãkãko Kuesẽkõ oepyyry ropa eraximatohme. ⁸Tupõ kurã amurũko nohpo mana, upo karimutume kuhse exikety. Mokyro sã Ritonõpo poe ipoetory tõ kure exiko mana, nase ynororo. (Toto zupõme sã kure toto ehtoh mana.)

⁹Mame ynara nase Ritonõpo nenyokyhpyry ya,

—Ynara imeroko, tãkye exiko mã toto eahmatyamo otuhtoh konõto pona, kaneru mûkuru pytatoh pona, tykase ynororo.

Mame ynara tykase ropa,

—Jomihpyry moro zae mana Ritonõpo poe, tykase.

¹⁰Mame imyhtokoxi typorohse ywy, “Kure mase,” katohme eya repe. Yrome ynara nase ya,

—Arypyra. Asã ywy Ritonõpo namotome rokene. Imehnõ Ritonõpo poetory sã roropa ase. Jezu nekarohpyry zae ehtoh enetupuhnanõme matose. Ritonõpo rokẽ epataka oporohtoko, “Kure mase,” katohme eya.

Jezu nekarohpyry zae ehtoh enetuputyryke tyya xine pape tymerose urutõkomo a Ritonõpo poe.

Kawaru po ytokety, karimutumã po

¹¹Mame kapu etapuruhmakary enease. Moroto kawaru karimutumã nexiase. Mokyro kawaru po ytokety esety Kure Exikety. Ajohpãkaramẽ roropa esety akorony, zae imehnõ apiakaryke eya. Imehnõ poremãkapõko roropa mana.

¹²Enuru zemĩme sã nexiase, apoto samo. Zupuhpyry po parimã tuhke nexiase, uuru risemy. Esety tymerose ipoko. Yrome ynoro rokẽ moro esety waro kynexine.

¹³Zupõ munuhpe nexiase porehme. Tosehpase roropa ynororo Ritonõpo omiryme.

¹⁴Mokyro mykapo tuhkãkõ toytose, kapuaõkomo, soutatu tomo. Kawaru po toytose toto, karimutumã po. Tupoke kurã ke toh nexiase, ikurikasenã sã roropa.

¹⁵Mame ratoimo taere exikety tutõtase sã mokyro mytae. Moro ke patapõkõ poremãkapõko mana. Tyjamitunuru ke tõmipona toto ripõko mana. Kurimene jamitunuru sã orẽpyra tõmipona emero tyrĩko mana. Mame axikaru euhkapory sã axikaru eukuru riryhtao euhkatoh ao, moro sã tõmipona pyra exiketõ wãnohnõko mã Ritonõpo, zehno toehse toexiryke. ¹⁶Zupõ poko roropa esety tymerose jaxiry poko roropa, “Tuisa tõ tuisary, Esẽkõ esemy,” tymerose roropa nexiase.

¹⁷Moraramẽ xixi ao Ritonõpo nenyokyhpyry enease xikihme. Ynara nase opore kurumu tõ netaryme,

—Osehtoko xiaro oximõme õtuhtohkõ konõto pona, Ritonõpo nekarohpyry pona. ¹⁸Osehtoko xiaro tuisa tõ pũ õse, pirikateru tõ pũ õse, soutatu tõ roropa, kawaru tõkehko, epo ytoketõ maro. Emero ahno pũ õnõko matose tosẽke exiketomo, typoetoke exiketomo, imehxo exiketomo, imepyra exiketõ roropa, enara.

¹⁹Morarameme onokyroimo enease seropõkõ tuisary tõ maro typoetory tõ soutatu tõ maro. Tõximõse toh nexiase tätapoitohkõme kawaru po ytokety maro ipoetory tõ maro, enara. ²⁰Morarameme onokyroimo tapoise, urutõ ajohpe exikety maro. Mokyro nexiase tyjamtunuru enetaonohnõko onokyroimo õpataka. Morohne tyjamtunuru enepotopõpyry ke tyya imehnõ tonekunohse eya. Onokyroimo esety ke tymerose exiketõ tonekunohse eya, “Kure mase,” kananõ roropa onokyroimo a. Mame mokyro onokyroimo tomase, urutõ ajohpe exikety maro apotoimo htaka. Orihpõme tomase toto apotoimo htaka. Ikuhpo sã konõto apotoimo mana, zemõme roropa mana topu zahkasẽ samo. ²¹Ipoetorykõ tuose roropa tyratõ ke týtao tyratokemy a, kawaru po ytokety a. Mame mokaro aorihtyã pũ tõse kurumu tomo a. Tuesapare toehse toto.

1.000 me jeimamyry

20 ¹Mame Ritonõpo nenyokyhpyry enease aytoryhtao kapu ae. Joroko eutary konõto etapuruhmakatoh nae nexiase emahpo soroto panono. Ketõ konõto roropa emahpo nexiase. ²Zakareimo panõ tapoise eya. Oikoimo pakato ro nexiase. Mokyro ro joroko tamuru nexiase. Satanaxi esety akorõ roropa. Mokyro tymyhse eya tehme rokẽ aehtohme, miume jeimãtoht ponãmero. ³Mame Ritonõpo nenyokyhpyry a mokyro tomase joroko eutary konõto aka. Mame joroko eutary konõto tapuruse eya. Tapuhse roropa eya tütara aehtohme, sero patatõpõkõ onenekunohpyra ropa aehtohme. 1.000me jeimamyry taropose ahtao rokẽ mokyro tütanohtõko ropa Ritonõpo mana axĩtao rokene.

⁴Morarameme tuisa tõ apõ enease, epo typorohse exiketõ roropa. Imehnõ apiakananõme toehse toto Ritonõpo poe. Morarameme Jezu poetory ekepyry tõ zuzenu enease. Zehnotokõ netapatyã nexiase Ritonõpo omiry poko imehnõ amoreparyke eya xine, Jezu nekarohpyry ekaroryke roropa eya xine. Tosekumuru pona porohpyra exiketõ mokaro onokyroimo õpataka. Inyrihpyry õpataka roropa porohpyra toh nexiase. “Kure mase,” kahnõ roropa mokaro onokyroimo a. Onokyroimo esety onymeropopyra roropa toh nexiase typerykõ pokona, tomarykõ pokona roropa, enara. Naeroro tõsemãse ropa toto tuisame toehse roropa toto Kyrixtu maro, nonopõkõ esẽme, miume jeimãtoht pona. ⁵Õsemãtoht ropa moro osemazupupo. (Imehnõ aorihtyã mã õsemãpyra aporo. Miume jeimamyry taropose ahtao rokẽ õsemãnõko ropa mã toto.) ⁶Yrome tãkye exĩko mã mokaro õsemamyryhtao moro õsemãtoht osemazupupo. Mokaro mã orihpyra ropa exĩko. Omõpyra roropa mã toto apotoimo htaka. Ritonõpo maro oturuketõme mã toto Ritonõpo a Kyrixtu a roropa. Imaro tuisame exĩko mã toto miume jeimãtoht pona.

Joroko tamuru poremākatopōpyry poko

⁷Moromeĩpo miume jeimamyry taropose ahtao joroko tamuru tūtanohpōko ropa Ritonōpo mana āpuruhyry tae, ⁸sero nono pona ayaytotohme ropa. Patatōpōkō enekunohnōko mana sero nono po emero, Kokipōkomo, Makokipōkō roropa. Mame toto ānonohpōko joroko tamuru mana toto atatapoitohme. Tuhke toto exiry isawā samo tuna konōto ehpio. ⁹Atahpahnōko roropa mā toto nono poro. Ritonōpo poetory esary zomye exīko mā toto. Moro pata nupunato Ritonōpo a. Mame kapu ae apoto emapōko Ritonōpo mana joroko tamuru poetory enahkatohme. ¹⁰Moraramē joroko tamuru mokaro enekunohne emāko mana apotoimo htaka, zemīme exikety htaka. Moro htaka onokyroimo tomase osemazuhme, urutō ajohpe exikety maro. Etuarimāko mā toto moro htao saereme, koko. Jūmāme zetūkehpyra mana.

Apiakatoh etyhyry

¹¹Moraramē tuisa apō konōto enease, karimutumano. Tapō po typorohse exikety enease roropa. Ewinoino sero nono toepase samo, kapu roropa toepase samo, osene pyra toehse. ¹²Moraramē aorihtyā enease xikihme tuisa apō ēpataka tuisamehxo exiketomo, tuisamākōkara, enara. Pape tō typiapose. Imepy pape roropa typiapose, jūme Ritonōpo maro exiketō papeny. Aorihtyā tapiakase eya, toto nyrihyry enexīpo emero porehme, tymerose exiryke pape pokona. ¹³Moraramē tuna konōto kuae aorihtyā tutūtase ropa. Nono ae roropa aorihtyā esae tutūtase ropa aorihtyamo. Tapiakase toto emero porehme toto nyrihyry kure exiry enetupuhxīpo. ¹⁴Moraramē orihtoh tomase aorihtyā esary maro apotoimo htaka. Ikuhpo sā konōto apotoimo mana. (Moro apotoimo orihtoh akorōme mā moro.) ¹⁵Moraramē mokaro esetykō pyra ahtao jūme Ritonōpo maro exiketō papē pokona mokaro emāko mā apotoimo htaka. Ikuhpo sā konōto apotoimo mana, enara.

Kapu tyrisenano nono roropa

21 ¹Moraramē kapu enease tyrisenano. Nono roropa tyrisenā enease. Pakatokō kapu nono maro osenepyra toehse. Tuna konōto pyra nexiase roropa. ²Mame Ritonōpo esary kurā enease, Jerusārē tyrisenano. Ayhtory enease kapu ae Ritonōpo poe. Tōtyhkase nexiase tosē eraximāko. Niotakety sā nexiase. Niotakety upo kurā amurūko tynio oepyyry eraximatohme. ³Mame omi etase opore exikety, Ritonōpo apō poe, —Seromaroro Ritonōpo esary nonopōkō maro mana. Toto maro osesarīko mana. Toto esēme exīko mana. ⁴Toto xity korokāko mana toto enuru ae. Orihyryra ropa exīko mā toto, emynyhmaro roropa. Xitakehnōko toh mana, samū kara exīko pakatokō tonahse exiryke, tykase.

⁵Mame ynara nase tapōpo typorohse exikety,
—Seromaroro emero tyrīko ase tyrisenāme, tykase.

Ynara nase roropa ya,

—Moro imeroko, ajohpe pyra exiryke, zae rokẽ mana, tykase.

⁶Mame ynara tykase ropa ynororo,

—Tõtýhkase mana. Ywy ase osemazuhme aexihpyry. Etyhpyrymã roropa ase. Tuna se awahtao xine ekarõko ase oya xine, õkurukõme. Soesoekane kuae anỹnõko ase õkurukõme orihpỹme oehtohkõme. Topehke pyra roropa mana.

⁷Mame yzehno exikety poremãkaporyhtao oya xine, ynekarohpyry apoïko matose. Oesẽkõme exiko ase Ritonõpome jexiryke. Ypoenõme exiko matose roropa. ⁸Yrome jomipona pyra exiketõ, imehnõ zuno exiketõ roropa, imehnõ ewokananomo te, imeimehnõ poko exiketõ kahpyry roropa, imehnõ etapananomo te, tyrypyry poko exiketomo te, joroko tõ poko exiketomo te, pyaxi poko exiketõ roropa, Ritonõpo myakãmananomo imepỹ ke te, ajohpe exiketõ roropa, mokaro esaryme apotoimo exiko mana. Zemĩme mana topu zahkatoh samo. Ikuhpo sã konõto roropa mana. Moro orihtoh akorõme mana, nase ya.

Jerusarẽ tyrisenano

⁹Mame Ritonõpo nenyokyhpyry 7mã toiro tooehse ya tykasanake aexihpyry nexiase tyrohsemyimo maro, etuarimatoh konõto maro. Ynara nase ya,
—Ymaro eropa. Niotakety senetase, kaneru mükuru pyty, nase ya.

¹⁰Mame yporemakase ropa Ritonõpo zuzenu. Mame jaroase Ritonõpo nenyokyhpyry ypy ãmory pona kaetokõ pona. Mame Jerusarẽ enease, pata kurano ayhtory kapu ae Ritonõpo poe. ¹¹Saereme nexiase, Ritonõpo ezuru ke. Zemĩme sã nexiase osene tuhkã samo, topu kurã typyne exikety sã roropa, jasape samo, kirixtau samo, akusasame exikety samo. ¹²Apuru konõto nae nexiase, kaetoko roropa. Omõtoh 12 me nexiase, 12 me omõtoh eraximanano roropa nexiase, Ritonõpo nenyohyamo. Moro omõtoh 12mãkõ pokona Izryaeu mükuru tõ esetykõ tymerose 12mãkomo. ¹³Oseruao omõtoh nexiase xixi tütatoh wino, oseruao roropa xixi omõtoh wino. Oseruao omõtoh roropa nexiase inikahpoe, oseruao roropa ikurenæ. ¹⁴Moro pata apuru tyrise topu konõto po. 12 me topu nexiase. Moro topu pokona tymerose kaneru mükuru nymenekatyã esetykomo, 12mãkomo.

¹⁵Mame Ritonõpo nenyokyhpyry, ymaro oturukety, nae nexiase mosa ehtoh kuhtopo, zumo pata ehtoh kuhtohme, omõtopo, apuru, enara ikuhtohme.

¹⁶Moro pata tahramehme mana, zumo exiry mosa exiry sã mana. Mame pata tukuhse Ritonõpo nenyokyhpyry a tykyryry ke, ikuhtoh ke, pata mosa exiry 2.400 kirometurume nexiase, zumo exiry morararo, kaetoko exiry morararo 2.400 kirometurume nexiase. ¹⁷Mame pata apuru tukuhse Ritonõpo nenyokyhpyry a. Kaetoko exiry 65 meturume nexiase. Tykyryry ke tukuhse, ahno kyryry sã nexiase. ¹⁸Moro apuru tyrise topu kurã ke. Jasape ke pata tyrise uuru kurã ke. Kutei sã nexiase akusasame. ¹⁹Pata apuru apõ emepory nexiase topu kurãkomo typyne exiketomo. Moro pata apuru apõ nymyry topu kurã nexiase jasape. Epo tyoro topu kurã safira nexiase. Jeuraono kausetõnia

nexiase. Asakoropane aehtoh ropa ezemerauta nexiase. ²⁰Omame aehtoh roropa satoniu nexiase. 6me aehtoh roropa saratio nexiase. 7me aehtoh roropa kirizoritu nexiase. 8me aehtoh roropa periropo nexiase. 9 me aehtoh roropa topazio nexiase. 10 me aehtoh roropa kirizoparazu nexiase, 11 me aehtoh roropa jasitu nexiase, 12 me aehtoh roropa ametixta nexiase. ²¹Omōtoḥ apuru 12 mākō kasuruimo nexiase. Toiro omōtoḥ apuru toiro kasuruimo nexiase. Moro pata esemary uuru kurā risē nexiase. Akusasame nexiase kutei samo.

²²Ritonōpo maro oturutoḥ pyra moro pata po nexiase Kuesēkō Ritonōpo moroto exiryke. Ime kuhse exikety ynororo, kaneru mūkuru sã exikety imaro roropa mana. ²³Xixi se pyra moro pata po, nuno se pyra roropa, saereme exiryke, Ritonōpo a tyeipose exiryke, ezurume sã kaneru mūkuru exiryke roropa. ²⁴Morara exiryke saeremae ytoytōko moroto seropōkō mana. Seropōkō tuisary tytinerūkō arōko mǎ toto morotona. Tymōkomorykō kurā roropa tynekarorykōme morotona arōko mǎ toto. ²⁵Pata omōtoḥ anapurupyra mǎ toto saereme ahtaō. Omōtoḥ anapurupyra mǎ toto jūme kohmāpyra exiryke moroto. ²⁶Mame emero nonopōkō tykyryrykō kurā tynekarorykōme morotona arōko mǎ toto. Tytinerūkō roropa moro pata pona arōko mǎ toto. ²⁷Yrome mǎ nuriame exiketō omōpyra ipunaka moro pata pona. Iirypyryme exiketō roropa, ajohpe exiketō roropa omōpyra mǎ toto moro pata pona. Mokaro rokē, tosetykō tymerose exiketō kaneru mūkuru papē pokona jūme Ritonōpo maro exiketō esetykō maro, mokaro rokē omōnōko mǎ toto moro pata pona.

Wāto ehtoh enepotopōpyry Jezu a

22 ¹Moraramē Ritonōpo nenyokyhpyry iporiry panō enepoase ya, orihpyra ehtopo, zemizemikane, akusasame exikety. Moro tuna Ritonōpo apō poe tūtāko mana kaneru mūkuru apō poe. ²Pata esemary konōto rānakuroko ytōko moro tuna mana. Tuna ehpio asakororo orihpyme ehtoh epery zoko nexiase. Emero nuno pune eperytāko mǎ kehko. 12 me eperytāko mana toiro jeimamyry aroporyhtaō. Zary roropa tuhke patapōkō kurākatohme mana. ³Pohnō pyra mǎ moro pata po, Ritonōpo zamaro pyra exiketō pyra mana.

Ritonōpo apō moroto mana. Kaneru mūkuru apō roropa mǎ moro pata po. Mame,

—Kure mase, āko eya ipoetory tō mana. ⁴Ēmyty enēko mǎ toto. Toto pery poko Ritonōpo esety tymerose mǎ roropa. ⁵Kohmāpyra ropa mǎ moroto. Nāparina se pyra mǎ toto, xixi se pyra roropa mǎ toto Kuesēkō Ritonōpo a tyeipose exiryke. Mame tuisame exīko mǎ toto, jūme.

Jezu oepyry ropa poko

⁶Moraramē ynara tykase Ritonōpo nenyokyhpyry ya,
—Moro omi zae mana. Ajohpe pyra mana. Kuesēkō Ritonōpo Tuzenu ekaroneme mana urutōkomo a. Tynenyokyhpyry tonehpose typoetory tō

amorepatohme. Okynã pyra morohne onenetyã exïko mã rahkene, tykase ynororo ya.

7—Etatoko pahne, ãko Jezu. Okynã pyra oya xine oehnõko ropa ase. Tãkye exïko matose ynymeropohpyry omipona awahtao xine. Moro pape ynymeropohpyryme mana, ãko mana kyya xine.

8Ywy ase João, morohne etahpono, enehpono, enara. Morarame morohne totakehse ya ahtao tonekehse roropa ya ahtao, nono pona yporotyase jesejumlahu po Ritonõpo nenyokyhpyry myhtokoxi, “Kure mase,” katohme eya repe, morohne eya tonepose ya exiryke. 9Yrome ynara nase ya,

—Arypyra! Jeahmara exiko! Ywy roropa Ritonõpo poetoryme ase, asamo. Imehnõ Jezu poetory tõ urutõkõ sã roropa ase. Emero sero pape omipona exiketõ sã roropa ase. Ritonõpo rokẽ eahmako, tykase ynororo ya.

10Mame ynara tykase ropa ya,

—Ritonõpo poe onymerohpyryme mana, sero pape. Okynã pyra morohne exïko mã emero porehme. Naeroro moro ononẽpyra exiko. 11Ah tyrypyrykõ poko exiketõ morara rokẽ nexĩ toto. Ah nuriame exiketõ nuriame rokẽ nexĩ toto. Yrome ah zae ehtoh se exiketõ zae rokẽ nexĩ toto. Ah kurãkõ kure rokẽ nexĩ toto, nase ya Ritonõpo nenyokyhpyry.

12—Etatoko pahne! ãko Jezu. —Okynã pyra ase oehnõko ropa. Oeephyrykõ enehnõko ase ymaro onyryhpyrykõ eephyryme. Popỹ rihpõkõ popỹ apoiko mã toto. Yrome kurã rihpõkõ kurã rokẽ apoiko mã toto. Ýme jomipona aexityã itamurumehxo eephyry apoiko mã toto. 13Osemazuhme exine senohne exipyra ahtao ro. Sero tonahse ahtao nae ro ase.

14Tãkye matose tupoke ikurikasenã panõ ke oexirykõke. Oorypyrykõ tukurikase ahtao, jũme Ritonõpo maro ehtoh epery enahpõko oya xine Ritonõpo mana. Aarotorỹko roropa mana omõtõh ae typataka. 15Yrome, tyrypyrykõ poko exiketõ omõpyra mana, joroko poko exiketomo, pyaxime exiketomo, imeimehnõ poko xihpyry exiketomo, imehnõ etapananomo, imehnõ wonanomo, imehnõ orihmaponanomo, ahno nyryhpyry ke Ritonõpo myakãmananomo, ajohpe se exiketomo, ajohpe exiketõ roropa. Mekarohne omõpyra mã toto moro pona.

16—Ywy ase Jezu. Ynenyokyhpyry aropoase morohne ekarotohme oya xine tõximõse ypoetory tõ ahtao. Tuisa Tawi paryme ase. Maparukawa enery sã oya xine ãmehsasaka ahtao, moro sã jeneryhtao oya xine ãmehnõko sã matose, tyrisenã sã exïko matose.

17Kurã Zuzenu ynara ãko niotakety maro,

—Osehtoko! ãko toto.

Morara kary etaryhtao oya xine, morararo,

—Osehtoko! kahtoko.

Osehtoko tuna se exiketomo. Topehke pyra ynekarory apoitoko, õkurukõme samo jũme Ritonõpo maro oehtõhkõme, emero rokene.

(Apo 22.21)

Etyhpyry

¹⁸Ywy ase João. Ynara kary se ase oya xine, jomihpyry etananomo a, Ritonôpo poe ynmerohpyry sekeremananomo a roropa. Tomeseke ehtoko ynmerohpyry onymotyëkara ehtoko. Jomihpyry motyëkaryhtao oya xine awânohtoryko roropa mã Ritonôpo tyrohsê ke. Ynmerohpyry tyrohsê poko, morohne ke awânohtoryko mana. ¹⁹Morararo Ritonôpo nekarohpyry myakâmaryhtao oya xine âpiakatoryko mã Ritonôpo typotory tō maro pyra oehtohkōme. Morara ahtao jūme Ritonôpo maro ehtoh epery onenahpyra ekurehnōko matose. Omōpyra roropa matose pata kurã pona. Morohne tymerose ya sero pape poko.

²⁰Ynara âko mã morohne poko

otuarōtanohnekomo,

—Okynã pyra oehnōko ropa ase, âko.

Ah noehno ropa. Osehko ropa Tamuxi Jezu, yna esême oexiryke.

²¹“Opoetory tō pyno exiko Papa, emero porehme,” âko ase Kuesêkō Jezu a opoko xine. Enara.